

ליקוטי

מזהר"ן

מבואר

חברותא

ללימוד בעיון

תדעו כשיבא משיח צדקינו יווסדו עוד ישיבות שילמדו בהם ספרי רבינו ז"ל
דברי מוהרנ"ת זצ"ל (שישיק היא תש"ז)

ליקוטי מוהר"ן

מבואר

חזרותא

ללימוד בעיון

מבוא לביאור

הביאור מורכב מג' חלקים:

הראשון – ביאור הפשוט, ששולב בגרסת התורה והוא מסקנת העיון שבהערות החלק השני – ההערות, בנוי על פי רוב בדרך של קושיא ותירוץ.^א ופתיחת כל המראה מקומות עם מפרשיהם כדי שהלומד יוכל בעצמו לדון בדיוק הדברים ולא יוכרח לסמוך עלי. שעל כן נקרא חיבור זה חזרותא, כי הכוונה להיות עזר ללומד ולא ספר חידושי תורה אע"פ שמובלעים בו גם הרבה חדושים.

והשלישי – היא הקדמה לתורה שהיא מבט כללי על התורה, שאמור לקשור את כל חלקי התורה בקשר אחד. ועוד גם לבאר נושאים שבמיוחד קשים להבנה בתורה. ההקדמה – בנויה על מסקנת העיון שבהערות לכן אין בה כמעט ראיות למבואר בה

דרך הלימוד נ"ל לדמות למחרוזת כי כל תיבה ומשפט בתורה הן חרוז נפלא שצריך לעיין בו תחילה בפני עצמו ללמוד אותו היטב ולכן בזה גלשתי גם מעבר לקשר העניין לתורה, ואח"כ לעיין בו כיצד נקשר לתורה, וכן לעבור מחרוזת לחרוז אע"פ שעדיין לא נקשרו היטב החרוזים כולם זה לזה. וכך נהגתי בכל מקום שכתבתי הערה ולפי מסקנת ההערה ביארתי את הפשט המשולב בגרסא.

וכל זה עדיין בחי' "הזורעין בדמעה", כי עיקר ה"ברינה יקצורו" זה למצא את החוט החזק שיחרוז את כל החרוזים היטב דהיינו לתפוס את מהלך התורה באופן שכולל את כל הפרטים בלא שישאר פרט מיותר שכביכול אין בו צורך למהלך התורה. וזה השתדלתי לעשות אחרי לימוד כל התורה בעיון כתבתי הקדמה לתורה שהכוונה בה לבד מביאורי מושגים קשים להבנה, העיקר לעשות סיכום קצר שכולל את כל החרוזים ופושט את כל הספיקות כפי שנתבררו בעיונים שבהערות. (אמנם כיון שאין ביהמ"ד בלא חידוש גם בהקדמה נתחדשו דברים שלא תמיד העתקתי אותם להערות) (זו היתה כוונתי ועדיין אני מצפה להצליח יותר)

דפי הליקוטי מוהר"ן בצורת הדף נלקחו מליקוטי מוהר"ן מהדורת תקפא שהיא גרסת מוהרנ"ת שהדפיס בביתו, מוגה בהשוואה לשאר מהדורות. ובתוספת מ"מ, השייך למכון אבן שתייה ועדיין לא נדפס.

הערות אפשר להפנות למייל lezavotlaze@gmail.com

^א היכן שנזכר הריצ"ח הכוונה להרה"ג רבי יוסף צבי חשין שליט"א. (הריצ"ח כה 23) פירוש שהוא ביאור שאמר בתורה כה בדקה ה23. (הריצ"ח במדבר תשנ"ד) הפירוש שהוא ביאור שאמר בשיעור על הזוהר פיקודי שנאמר בשנת תשנ"ד פ' במדבר. הרבה יסודות וביאורים ששמעתי ממנו הבאתי ולא כולם ציינתי מחשש שלא לזה היתה כוונתו ובחלקם ציינתי שדברי הם עפ"י מה ששמעתי ממנו דאוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר, והוא רחום יכפר עוני.

הודעה

כל הביאורים הם בדרך אפשר והצעה בלבד, כי מי יודע עומק כוונתו ובפרט אנו והלוואי שגם במה שכיוון למדרגתי לא שבשתי, ורק כיון שצויה לעיין ולחדש בתורתו אנו מקיימין דבריו על פי שכל הפשוט שלנו וכדברי מוהרנ"ת הנוקבים שכל מה שמקבל מרבו צריך לידע שעדין אינו יודע כלל, כי כפלים לתושיה, כי מאד עמקו מחשבותיו, כי דבריו הם כמעין הנובע והם פחינת מים עמקים עצה בלב איש. וצריכין בכל פעם לעיין היטב בדבריו הקדושים ולחזור ולשאב מהם עצות נפלאות באופן שיוכל להציל את עצמו משטף מים רבים של זה העולם. וכל מה שידע ויוציא מדבריו צריך לידע ולהבין ולהאמין שעדין אינו יודע כלל עד היכן מגיעים עמקות דבריו העמקים מני ים וכי. רק כמה שהרשה יכול להתבונן מהם עצות לעבודתו ויתברך פני מדרגתו, אבל עצם תורתו ואפילו שיוחתי הקדושות אי אפשר להשיג בשום אופן וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, הרבה למדתי מרבותי ולא חסרתי מהם אלא וכו'. עכ"ל ועיקר כוונת החיבור הזה הוא לבאר הפשוט באופן שכל אחד יוכל ללמוד ולערוך קישויות ללימוד בעיון ולפתוח את המראה מקומות להקל על הלומד בעיון. ולרגע לא שכחתי את אנ"ש החריפים שאם יעיינו בזה מסתמא יהיו להם הרבה הערות, והרבה חרושים שעמלתי שעות רבות להבין ולחדש מסתמא אצלם הוא דבר פשוט שמיד עלו עליו. כל מעלתי עליהם היא רק הסבלנות לעמול ולטרוח הרבה שעות עמ"נ להגיש כשלא ערוך את הדברים להקל על הרוצה ללמוד בעיון, כיון שלא מצאתי אחר שעשה זאת.

התנצלות

אמנם מעט בברסלב העיון לפרסם חידושיהם חלקם כדי לא להיקרא בעל המחבר וכיו"ב תארי כבוד וחלקם כנראה מחשש שלא יצאו חובת הוהרת רבינו בתורה כאות ה' שאין לדרוש לרבים אלא דברים המבוררים לו כאחותו שאסורה לו כמבואר בשבת קמה, ואע"פ שהוזהר בתורה סא' (סוף אות ה') שכ"א חייב להאמין בחשיבות חרושיו, מסתמא כוונתו להאמין אבל לא לדרוש ולפרסם. אבל כיון שאמר אני חדש מלא ישן ולא ידוע שבוה דווקא יצא לחדש ולחלוק על מפרשים רבים שהאריכו בחיוב כתיבת חידושים עיין **מהרש"א** ב"ב י: שעל זה אחז"ל פסחים נ. אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו **ובספר חסידים** אות תקל מי שגילה לו הקב"ה דבר, ואינו כותבה ויכול לכתוב, הרי גזול מי שגילה לו, כי לא גלה לו אלא לכתוב, דכתיב (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, וכתיב (משלי ה טז) יפוצו מעינותיך חוצה, וזה שכתוב (קהלת יב יד) יביא במשפט על כל נעלם, שגורם שנעלם, אם טוב שגילה לו אם רע, וביאור **ברית עולם להחיד"א** שם. הוסיף בשם ספר **לב אריה** שכתב בהקדמתו משם רז"ל שבזמן שביט המקדש קיים כשאדם מקריב קרבן מתכפר לו וכשאדם כותב בספר מה שלומד איזה חידוש הכתיבה זו וזה לו במקום קרבן. ובוה פי' הרב הנ"ל את הכתוב וזכר ומנחה לא חפצת וכו' עולה וחטאה לא שאלת או אמרת הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי שיעלה במקום קרבן. עוד ע"ש בשם ספר **רבינו אפרים** על התורה כתב יד פרשת כי תשא שכתב משם **רבי אליעזר מגרמיזא** ז"ל שכל מי שמגלין לו רוי תורה מן השמים ואינו כותבו עתיד ליתן את הדין עכ"ל. ועיין **שפתי כהן** למוה"ר מרדכי הכהן מגורי הארז"ל בהקדמת ספרו בזה"ל "ניתנה רשות למי שחננו ה' קצת דעה וחכמה ובינה לבאר ולפרש מה שקבלה נשמתו בסיני ואם לא יכתבם נראה לי שהוא נענש כמו הנביא שהוא כובש נבואתו שחייב מיתה. ועיין בספר **מחשבות חרוץ** לר' **צדוק הכהן** אות טו שכתב שיש גם חיוב לפרסם כי שמא יש בדבריו איזה חידוש השייך לחלקו ולא נגלה לשום אדם והוא לכך נוצר לגלותו בעולם, ואם לא, ח"ו יצטרך להתגלגל.

עוד עיין בספר **קהילות יעקב** ז"ע שכתב בהקדמת ספרו בשם ספר תורת גיטין מאמר הקדמון שדבר טוב אחד בספר מציל על הספר כולו. עכ"ל. לכן אולי ע"י הודעה והתנצלות הנ"ל אפשר כן לפרסם איזה חרושים גם לפחותים כמונו, ואנו תקווה שעכ"פ דבר טוב אחד יש גם בחיבור זה ויציל על הספר כולו. ואע"פ שהרמב"ם מוהיר באגרות קדש מאמר קדוש ה' שלפני שדורש לרבים יחזור ד"פ אבל מה שכותב צריך לחזור אלף פעמים, מסתמא הכוונה להוראה למעשה ואע"פ שבדברי רבינו יש הוראה בקיום עצותיו ועיניו השקפה למעשה, מסתמא בדרך לימוד מותר דא"כ לא שבקת די. ומסתמא גם הוהרת רבינו הנ"ל אפשר לפרש כך.

עכ"פ אם טעינו והוהרתם היא בכל עניין, אולי ראוי לכנות את הביאור חברותא, כי חברותא דרכו לומר גם את ספקותיו ולא רק דברים המבוררים כאחותו שאסורה.

עוד עניין חתימת שם המחבר היא סוגיא בפ"ע עיין **ספר חסידים** שסו שחכמים ראשונים נמנעו כדי שלא להנות מהתורה ועיין שם סימן ח' שרשב"ג מי' הרוגי מלכות תלה בזה סיבת הריגתו עוד ע"ש סימן פד שמנכין לו מוכותיו, אמנם יש מקשים א"כ מאי משמאלה עושר וכבוד. מאידך רובא דעלמא נהגו כן לציון שמם ונ"ל הטעם או שצויין ע"י תלמידיהם או שכל היחס לפירוש הוא כפי גדולת המחבר בחכמה ויר"ש לכן חששו שאם לא יצינו שמם לא ינהגו כבוד ראש בדבריהם.

לעורר על חשיבות העיון בתורה של רבינו

עיין **חיי מוהר"ן** סימן שמו שאמר שטוב לקבוע לעצמו שני שעורים ללמוד ספריי הקדושים, שעור אחד פשוט ללמוד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בעל-פה, ושעור אחד ללמוד בעיון גדול. כי יש עמקות גדול ונפלא בספריי. ועיין במקום אחר מזה מענין עצם העמקות הגדול שיש בתורתו הקדושה והנזקף מאד עד אין סוף ואין תכלית:

ועיין **תורה קה תנינא** שהעיון בתורתו מסוגל לבטל הרדורים רעים כי הם באים מהמדמה ועיין ככבי אור חכמה ובינה אות לו לבאר דברי רבינו בסוף תורה בה שצריך לקרא שם חדש ליצה"ר דהיינו מדמה. הטעם כי המדמה הוא מדרגה שמינית ביצה"ר שנחחדשה כנגד התורה של רבינו ולפ"ז דווקא תורת רבינו מסוגל ביותר להכניע ולתקן את המדמה.

ועיין **ח"מ סימן תקבא** - שרבינו אמר כבר נתתי לכם כח המדמה כשר וטוב וכו'.

ועיין **באה"ל נד אות ד'** - שהכוונה בעיקר לתורה נד שבה המשיך לאנשיו ובעיקר למוהרנ"ת מדמה וך וברור. וע"ש אות ו' שכל אחד כפי התכללותו בו ובתורתו כן יזכה. (ויכז ההתכללות בתורתו עיין בסוף תורה פו תנינא מש"כ רבינו דהיינו לעיין באותו מאמר ולזכות להבין בו ולעשות עמו איזה עבודה בעבודה"ש)

ועיין **תורה ח' תנינא אות ז'** שעיקר האמונה תלויה בברור המדמה וע"ש אות ח' שע"כ צריך מאד לחפש ולבקש מאד צדיק כזה שיכול להמשיך מדמה מבורר לאנשיו.

עוד עיין **תורה עב תנינא** שע"י הסתכלות בצדיק והצדיק בו זוכין להתנוצצות המוחין ולשפלות (שרק היא תקום בתחית המתים) ולגדולה כפי מדרגת מוחו. ועיין בפל"ח שם אות ב' וד' עפ"י לק"ה תפלין ו' כז שגם ע"י לימוד ספרו מתקיים כל זה עפ"י המבואר בתורה קצב שפניו ושכלו של הצדיק נמצא בספרו.

ועיין **ככבי אור שיחות וספורים אות מג** הובא בחכמה ותבונה סימן ב' אות טו- שרבינו שאל את רבי אהרן תלמידו שהיה הרב של ברסלב למה לא תקח את ספרי ותענין בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא ואח"כ תוסיף ותענין בו עד שתבין ותדע את התירוש שע"י.

ידועים דברי רבינו שכינה בשם אפיקורס את אותם שאמרו שתורתו גבוהה מדאי. ונראה פשוט כוונתו בזה שאין אחד שלא יכול למצא תועלת בספרו. וא"א לומר שהכוונה שכל אחד יש כמה תורות שמתאימות לו שהרי לא אמר זאת על ספרו אלא על תורתו קודם שנעשו לספר אי"כ בכל תורה בלקוטי מוהר"ן יכול כל אחד בכל מדרגת הבנה למצא איזה תועלת נחצית ואמנם לכאורה צריך לומר זאת גם על כל חלק מתורה אבל בזה צ"ע. עכ"פ לפ"ז צריך וזירות גדולה וכל אחד לבחון עצמו אולי ח"ו הוא מאותם אלה שמכונים בפי רבינו אפיקורס. מה שנקט לשון אפיקורס דהיינו כופר במציאות הנבואה ובנבואת משה (רמב"ם תשובה ג' ח), נראה כוונתו כיון שאמר בתורה מו תנינא שאסור לומר תורה אלא אם יכול לומר באופן שכל אחד ישמע רק מה שצריך לו ולא יותר. נמצא שמי שסובר שרבינו אומר תורה גבוהה הוא משיל פגם בצדיק.

ואם תקשה שרבי אברהם בן נחמן אמר בככבי אור שרק עשרת אלפים שנה אחרי התחיה אולי יבין קצת בספר, פשוט שכל כוונתו להבין כפי שהבין זאת רבינו דהיינו את כל עומק דברי רבינו וזה ודאי לא שייך לנו.

מי שיש לו קצת הרגשה בלקוטי מוהר"ן רואה בחוש שהספר לא נכתב לגאונים, ולא ליודעי קבלה, ולא ליודעי כל התורה כולה, אלא לכל אדם כפשוטו ממש ורואים בחוש שאדם פשוט יכול להתעורר מהספר של רבינו יותר מגאונים גדולים. ויש גאונים גדולים ואפילו כאלה שכותבים פירושים על הספר אעפ"כ רואים בחוש שאין להם את ההרגשה והמסר של רבינו שמקבל חסיד פשוט של רבינו, כי הספר הזה צריך רק ביטול לרבינו זה הכל, וכמובן כשיש ביטול אזי ככל שהוא בעל כשרון ויותר בקי בספרים גם מוצא בו יותר טעם ועומק.

חברותא
ללימוד עיון
בספה"ק
ליקוטי מוהר"ן

דף נו: נו.

תורה מח

כתיבות, הם כה²² אתון עובדא דבראשית, שבהם נברא העולם. ועשרה מאמרות שבהם נברא העולם [כ²³], מקבלין כה כ²⁴מכה אתון אלז [כ²⁵]. והדיבורים שאדם מדבר בכה, הם עצמן הדיבורים של הקב"ה. וזה בחי' (ישעיה נא) **ואשים דברי בפיך**, כי הם עצמם דבר ה' והם **כח מעשיו** [כ²⁶]. והמאמרות שבהם נברא העולם, הם בחי' חסד, כמ"ש (תהלים פט) **כי אמרתי עולם חסד יבנה**, והחסד הוא בחי' סוכה, בחי' חיבוק. וזה **ואשים דברי בפיך**, או **ובצל ידי כפיתיד**, שהיא בחי' סוכה, שהיא בחי' צל יד, חיבוק יד ימין (וזהו פנחס ריד: [כ²⁷]): **אבל** הדיבורים שאינם דיבורים קדושים, אזי גורם שנתעורר סוכת נוצרים [כ²⁸], סוכת עכו"ם, כמ"ש (תהלים קמד) **אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר**, שהוא חיבוק דס"א. וז"פ (שם לא) **תצפנם כסוכה מריב לשונות**. כי כשלושנות של עכו"ם גוברים ח"ו, אזי השכינה היא ריב עם קוב"ה. כמ"ש בתיקונים (תי' כא דף מד ע"ב [כ²⁹]) **שמעו הרים ריב** [כ³⁰], דאיהו ריב על כנהא בגלותא. כי בא"י איהו רבי (שם ד' מה ע"ב [כ³¹]), שנתהפך אתון ריב ונעשה רבי. ועיקר א"י ע"י כח מעשיו, כמ"ש (תהלים קיא) **כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים**, אבל כשכה הוה, היינו בחי' סוכה נפגם, אזי גוברים או"ה, גובר ימין שקר, ונעשה מרכי ריב, אזי איהו ריב על פנ"הא, שגלו משלחן אביהם [כ³²] ומארצם יצאו [כ³³]. **ובשביל זה**, סוכה, היינו תפלה בכה, היא³⁴ סגולה לבנים : **ובשביל זה** תיקף אחר סוכות, שמיני עצרת, שהנוקבא עוצרת וקולטת המיפה שלא תפיל³⁵ (כמבואר בפע"ח בסופו ככוונות שמיני עצרת). וזה בחי' **תפוכיני בבטן אמי**, היינו בחי' סוכה נעשה בחי' עיבור. **ובשביל זה ותתפלל חנה על ה'** (שמואל א' א'), **על דייקא** [כ³⁶], שהיא בחי' סוכה : גם א"י סגולה לבנים, כשארז"ל (ר"ה יו ע"ב) **לך לך מארצך** [כ³⁷] ושם תזכה לבנים, כי נחלת ה' **בנים** (תהלים קכו), וזה מחמת **שכר פרי הבטן** [כ³⁸], שכר סוכה, בחי' **תפוכיני בבטן אמי**. כי עיקר א"י, הוא על ידי כח מעשיו, כמ"ש **כח מעשיו וכו' לתת להם נחלת וכו'** [כ³⁹]. וכך הוה הוא בחי' סוכה, **כל עצמותי תאמרנה**, בחי' **בגידים ועצמות תפוכיני**. בחי' **ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיד** [כ⁴⁰]: **וזה** בחי' (מיכה ו') **הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט**, זה הדין (כשדרז"ל מכות כד), בחי' **שמאלו תחת לראשי** [כ⁴¹]. **ואהבת חסד** [כ⁴²], זה בחינות חסדים הפנימים [כ⁴³]. **והצנע לכת** [כ⁴⁴], זה בחינות מקיפים, בחי' סוכה, כי דפנות הסוכה הם שתיים⁴⁵ כהלכתן⁴⁶, שהם נצח והוד, ושלישית אפילו טפח (סוכה ו:), שהוא בחינות יסוד [כ⁴⁷], וזה בחינות **והצנע לכת**, והצנע זה בחינות יסוד, מגלה טפח ומכסה טפח (גדרים כ: [כ⁴⁸]). **לְכַתְּבָהּ** זה בחינות נצח והוד. **עם ה' אלקיך**, זה בחינות א"י, כי כל הדר בארץ ישראל דומה כמו שיש לו **אלקי** (כתובות קי: [כ⁴⁹]), כי א"י נעשה מכה מעשיו כנ"ל : **ולעתיד** לבוא שיתנמו או"ה

שהוא בחי' אמרי ציון אמרי א"י שהוא בחי' אמת ע"י עמי **אתה**, אל תקרי עמי וכו' כנ"ל) : וכיון שיכול לברוא שמים וארץ חדשים, יוכל לעשות מופתים בשמים ובארץ. כי הש"י מנהיג עולמו על פי דרך הטבע, והטבע הוא על פי הנהגת הגלגלים כידוע [כ⁵⁰]. וכיון שהצדיק יכול לברוא שמים חדשים, אזי הוא משנה כל הגלגלים, ועושה טבע חדש, וע"כ בוודאי הוא יכול לעשות מופתים, שהם שינוי הטבע, והענין פלא ודוק: וזה [כ⁵¹] **ואכלתם אכול ושבוע**, כלומר מה שתאכלו, הן מעט והן הרבה, תשבועו, ולא תהיו משוקעים בתאוות אכילה, אזי תהיו בבחי' נשיאות פנים, וניזונין ממדת אמת, וככה אכילה זו **והללתם את שם ה' אלהיכם כנ"ל**, אזי תהיו שותפין להקב"ה לברוא שמים וארץ. וזהו **אשר עשה עמכם** דהיינו א"ת **יְעַמֵּי** אלא **עמי**, מה אנא וכו'. וכיון שתוכלו לברוא שמים וארץ, אזי **להפליא**, שתוכלו לעשות נפלאות ומופתים בשמים ובארץ. והיינו דסיים **ולא יבושו וכו'**, כי בחי' הבושה הוא ג"כ כללות הגוונים, כי אזיל סומקא ואתי חורא [כ⁵²], ופניו משתנה לכמה גוונים, והוא מדת תפארת ממדות הנפולין. ומה מתקו דברי רז"ל לפ"ו, (ברכות ו' ע"ב) **כיון שנצרך לכריות פניו משתנה ככרום שמשנתנה לכמה גוונים**, כי כיון שנצרך לכריות, והיינו מפני שפגם במדת אמת, והוא בהסתרת פנים, שהוא מדת אמת כללות הגוונים כנ"ל. וע"כ פניו משתנין ככרום לכמה גוונים, שהוא ג"כ מדת תפארת מומדות הנפולין. **כי את זה לעומת זה עשה וכו'** [כ⁵³]: ועתה המקרא הזה נדרש כמין חומר [כ⁵⁴], **ואכלתם אכול ושבוע** בבחי' אמת כנ"ל. ואז תוכלו לעשות נפלאות, **אשר עשה עמכם להפליא כנ"ל**. אזי **ולא יבושו עמי לעולם**, כי מאחר שאתם בכחינות אמת, כללות הגוונים, אינכם צריכין להתכייש, שהיא כללות הגוונים במדות הנפולין. ע"כ **ולא יבושו עמי לעולם** : **וזהו ותתני עשב בשדך לבחמתך ואכלת ושבעת**, כמבואר בוהר (בראשית דף כה ע"ב) [כ⁵⁵] **עשב הוא ע"ב ש"יך**, תלת ראשין ג' אבות [כ⁵⁶], שהוא הגוונים. והיינו **בשדך לבחמתך**, שתשדד הבחמיות שלך, **ואכלת ושבעת** לאכול ולשבוע, רק להסתפק במועט, אזי **ותתני עשב** :

מח [כ⁵⁷] (דברים לב) **על אשר מעלתם בי וכו' במי מריבת קדש מדבר ציון וכו'** : **צירי זה בחי' וייצר** [כ⁵⁸], יצירה למב יצירה לביש, יצירה לשכר יצירה לעונש (וזהו בראשית ד' כז ע"א ובברכות סא.) [כ⁵⁹] בחי' דין ורחמים. וזה בחי' בינה [כ⁶⁰], ששם נוצר הולד, כמ"ש (משלי ב') **פי אם לבינה תקרא** [כ⁶¹]. ושם שני בחינות חסד ודין, כי משם דינין מתעריין [כ⁶²]: **והיא בחי' סוכה**, כמ"ש (תהלים קלט) **תפוכיני בבטן אמי**. והיא⁶³ בחי' כח התפלה, מה שמתפללין בכה [כ⁶⁴], **כל עצמותי תאמרנה וכו'**, (תהלים לה). והוא בחי' סוכה, כמ"ש (איוב ו') **בגידים ועצמות תפוכיני** [כ⁶⁵], כי כה שאדם מכנים

תורה אור
יזאל ב (ה) ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם יקוק אלהיכם אשר עשה עמכם לתפילא ולא יבושו עמי לעולם:
קולתו (יד) ביום טובה היה בטוב וביום רעה הוא גם את זה לעשת זה עשה האלהים על דברת שלא ימצא האדם אחריו מאנה: דברים עקב יא (טו) ונתתי עשב בשדך לבחמתך ואכלת ושבעת:

תורה מח
דברים האינו לב (נא) על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל במי מריבת קדש מדבר צון על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל:
בראשית ב (ז) וייצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ופח באפיו נשמת חיים ויהי האדם ילדש חיה: משלי ב (ג) כי אם לבינה תקרא למבנה תמן קולך: תהלים קלט (יג) כי אמת קבית כליתי מסכני בגיט אמי:

תהלים לה (כ) על עצמותי תאמרנה יהוה מי כמוך פעיל עני מוקן מפני ועני ואביון מגולו:
איוב (יא) עור וקשר תלבישני ובעצמות וגידים תשככני:
ישעיהו נא (טו) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיד לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אמה: תהלים קיא (ו) פת מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים:

תהלים פט (ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה שמים מן אמנותך בהם:
תהלים קמד (ח) אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר: תהלים לא (כא) מסתרים בסתר פניך מרעבי איש תצפנם כסוכה מריב לשונות: מיכה ו (ב) ומעו הרים את ריב יקוק והתאננים מסדי ארץ פי ריב ליקוק עם עמו וקץ ישראל יתקנה:

שמואל א-ב (א) ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי ביהוה רקח קרני ביהוה ויטב פי על אויבי כי שפחתי בישועתי: שמואל א-א (ו) והיא מרת קנש ותתפלל על ידך ויכה תבנה:

לך לך יב (א) ואמר יקוק אל אברהם לך מארצך ונטולך לתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך:
תהלים קכו (ב) חנה נחלת יהוה קנים שקר פרי הבטן: מיכה ו (ח) הגיד לך אדם מה טוב ויהי יקוק דורש משפט מן אם עשות משפט ואהבת חסד ותצנע לכת עם אלהיך: פ

שיר השירים ב (ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני:

²² עיין פ"ח פ"ח סוכות פ"א שהם נשלמים להכנס ביו"ט ראשון של סוכות דהיינו שנכנס חסד שבחסד הפנימי וכו' ביום מתחילים להכנס המקיפים ממעלה למטה דהיינו תחילה חסד שבחסד המקיף שכולם הם בסוד ימינו תחבקני שהם החסדים הניתנים מאמא למלכות. ועי"ש שבח"י ששאלו תחבקני שהם הגבורות הניתנות בה נשלם ביום הכפורים.
²³ המשך פסוק הג"ל במיכה ו'
²⁴ מתורצו - שתיים
²⁵ מתורצו - כהלכתם
²⁶ פרי עץ חיים סוכות פ"ד
²⁷ עי"ש שיטה מקובצת וריטב"א דקאי אסוד
²⁸ בתרלז - אלוה
²⁹ בתקפא - (כתובות קיא) ובתשכס תוקן לשון הגמ' וכן בוהר יתרו עש: אלוה. רמז ומקור לחז"ל עיין בשמואל-א כו כי גרשוני וכו', ועיין רמב"ם מלכים ה' יב.

³⁰ בתקפא כתוב (שם דף טו פ"ב) ובתרלז ותורלו תוקן
³¹ בדפים שלנו מה:
³² עיין ברכות ג.
³³ עיין יחזקאל לו כ' ומארצו יצאו בתרלז-הוא
³⁴ ותשכס - כ"ח
³⁵ עפרש"י בראשית א יד מיום ראשון
³⁶ * תהלים קיא
³⁷ כמבאר סוד החיבוק בסוד שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקני
³⁸ בלשון זה נבקרא סוכת שומרי שדה וכרם עיין פרש"י ורד"ק ישעיה כד כ' ד"ה כמלונה. ורשב"ם ב"ב סח: ד"ה שומריה. אלל רעינו נלאה שפוננו ללכות לסינו סוכה של ע"ז הפך סוכה לקנוסה שהיא ללא מהימנתה (וכרם ח"ג קב). לל האמונה. ועיין עינין לז:
³⁹ בדפים שלנו בדף מג: ועי"ש עד דף יז:
⁴⁰ מיכה ו'

⁴¹ בתקפא כתוב (דברים לג) ובתרלז ותשכס תוקן
⁴² בראשית ב ו'
⁴³ * ובוהר פרשת בור רע"ג דף קיא.
⁴⁴ הויה בניגוד צירי היא בינה קהלת יעקב עירי ציון
⁴⁵ בתרלז-שם
⁴⁶ עי"ש תרגום יונתן אמא לבינונות תקרא ועיין משנה בכורות ד' ד' שמקום לציות הולד נקרא אם ובפרש"ס שער הכנויים פ"א וספר הבהיר סוף אות קד ואות קה
⁴⁷ * וזהו ויקרא י:
⁴⁸ בתרלז-הוא
⁴⁹ עיין לקוטי תפלות כאן - כל הכוחות שיש בנו וכו' ולהרגיש הדרור בכל עצמותי ואברי וכו' ובכוונה גדולה. ועיין לקבן ותתפלל חנה בלשח. ולא למי למויה ה' שם קחול כס המעולל לת המונה וכו' לנשות רעמים ליישך אלל.
⁵⁰ בתרלז - ובעצמות וגידים

⁵¹ עיין ספר הברית ח"א מאמר ב פ"א ועיין לעיל תורה ל' אות א [דף מג.טו] א' ותורה לא בלשון מוהר"ג ד"ה ושלימותם לא הדברים
⁵² יזאל ב כו
⁵³ * עניי אלא עניי - כן מנוקד בתקפא
⁵⁴ גם בדפוס - כללות, בתרלז - כללית, ומתורצו - כלליות
⁵⁵ * כבא מציעא נח:
⁵⁶ * קהלת ו יד
⁵⁷ לשון חז"ל בקדושת כב: ובסוטה טו. ועי"ש בסוטה שני פירושים בפרש"י
⁵⁸ * ובתיקון נא דף פו:
⁵⁹ עיין חיי מוהר"ן צב
⁶⁰ תורה זו לשון רבינו נאמרה באיסור הג סוכות שנת תקסג (חל או ביום שלישי פרשת בראשית) ועיין פרש"י ש"ק ח"ב אות תקמ שמונה בה כל היסורים שעברו על מוהר"ג בתחילת התקדושותו לרבינו

מאמר על אשר מעלתם

מספח"ק לקוטי מוהר"ן

אב תשע

לשון רבנו, זכרנו לברכה

זמן אמירת התורה

תורה זו נאמרה באיסור חג סוכות
שנת תקס"ג (חי"מ נט) (חל אז זיוס
שלישי פרשת בראשית)

הקדמה

בתורה זו מבאר רבינו סוד הסוכה ועיקר הענין הוא שסוכה היא בחי' הארת מקיפי הבינה עילאה
הסוככת על בניה (כמבואר בתורה רסו) לשמור אותם עד שיגדלו ויהיו ראויים ליחוד קב"ה ושכינתיה
פנים בפנים.

ועל פי זה מתבאר חטא משה ואהרן במי מריבה, ומדוע ענשם היה דווקא שלא להיכנס לארץ
ישראל.

ומבאר כיצד ע"י בחי' סוכה וע"י ארץ ישראל זוכים לבנים, ובוה מבאר תפלת חנה שממנה למדו
חז"ל כיצד להתפלל כמבואר בברכות פרק חמישי.

ורמוז בה כל כוונות הימים שמר"ה עד שמיני עצרת שבפע"ח ובעיקר סוד הסוכה ומבאר אותם
בדרך העבודה כדרכו. והעבודה היא עבודת התפלה דהיינו תפלה בכח שעולה עד הבינה עילאה
בחי' סוכה.

כי מבואר שם שמיו"ט ראשון של סוכות עד הושענא רבה נכנסים החסדים המקיפים של אמא אל
המלכות, וזה סוד הסוכה שדרך נקבי הסכך מאירה אמא עלאה /א לבת היושבת בסוכה, דהיינו
כנסת ישראל שהיא כל אחד מאיתנו, ועי"ז יכול כל אחד לזכות לתקן ולחזק את מדת ההמלכה
שלו את הש"י. (והכלל הוא שמקיף כשמאיר א"א להשיג זאת בשכל אלא בהרגשת הלב כמבואר
בתורה ריח בבחי' מזליה חזי עי"ש עפ"י חגיגה ג. והמזל היא הנשמה, והיא בחי' בינה בחי' אמא
עלאה) דהיינו שבכח הסוכה, אדם מקבל בהעלם, הרגשת קרבת אלקים, ש"נמצא מאד" עמו
ואצלו, ומכח זה מתעורר להמליך על עצמו את הש"י ביתר שאת ועוז. (לכן לא טוב שיהיה הסכך
מעובה אלא שיראו הככבים דרכו)

וכל זה נמצא גם בפרטיות אצל כל אחד, שהגוף סוכך על מדותיו ומסתיר מהן הארת הנשמה,
שרוצה להאיר לו את מציאותו ורוממותו ית', ולכן כבד עליו להמליך את הש"י, ועי"ז מדותיו
נפולות, שבמקום אהבת ה' יש לו אהבת הבלי עוה"ז, וכיו"ב בכל המדות, שלא משתמש בהן
להמלכת הקב"ה וגילוי כבודו, אלא להמלכת עצמו ורדיפת הבלי עוה"ז. ולכן ראוי לכל אחד
לזכך גופו שלא יהיה בבחי' סכך מעובה הנ"ל.

וזה מגלה לנו רבינו שחג הסוכות בבחי' זמן, והסוכה בבחי' מקום, וכל אדם ע"י תפלה בכח בבחי'
נפש /ג, מסוגלים שיכנסו המקיפים של אמא, דרך נקבי גסות הגוף, להאיר למידותיו שימליכו את
הש"י.

ועיקר העבודה מבואר שהיא בחי' תפילה בכח/ג, כי תפילה בכח היא מהארת מקיפי הבינה, שעל
ידם יש הרגשה במציאותו ית' באופן נעלם, שמתבטא בהרגשת יראה קדושה, שמתעורר על ידה
לתפילה בכח בבחי' כל עצמותי.

עוד הקדמה

מהלך התורה הוא ביאור על כוונות סוכה בפרי עץ חיים, דהיינו תיקון המלכות מראש השנה עד
שמיני עצרת. תחילה הניסור בבחי' "שמאלו תחת ראשי" וכמבואר בכוונות שם דרוש ג' /ד, שהוא

^א עי"ש בפ"ד בסוגרים ציטוט מכוונות שבת סוף פרק יג.

^ב עיין תורה ה' ענין עולם שנה נפש דהיינו מקום זמן ואדם. שהשלימות היא בהתאחדותם להיות מרכבה לאורות העליונים דהיינו
שהאדם יעשה מה שצריך ומתאים לזמן המסוגל לזה במקום המסוגל לזה.

^ג עיין בתורה סב אם היה האדם יודע ברור שהקב"ה עומד עליו מקשיב לתפילתו היה מתפלל בכח גדול

בחי' "עשות משפט", דהיינו דין, כמבואר בגמ' מכות כד (כי הניסור הוא שכל הדינים ניתנים בה, והחסדים נשארים אצלו. ואח"כ בסוד "שמאלו תחת ראשי" מחבק אותה וממתיק את הדינים שנתן בה. והוא המתקת הדינים של המלכות מראש השנה עד יום כיפור (שבו עולים לאו"א בבחי' אמא אוזפת מנהא לברתא ליחוד פב"פ שנקרא אב"א). ואח"כ^{1/1} בד' ימים שקודם סוכות נכנסים במלכות חסדים פנימיים של בינה. ואח"כ מיו"ט במשך ז' ימים, ע"י הסוכה מאירים בה החסדים המקיפים של אמא, באופן של חיבוק כמ"ש "וימינו תחבקני". (וכל הימים מיום כיפור דהיינו מרגע שנגמר הניסור עד שנעשים גדולים בקומה אחת צריכים שמירה מהחיצונים וזה נעשה תחילה ע"י שעולים לאמא כנ"ל ואח"כ בבחי' אמא מסככה על בניה בסוכה^{1/1}) וכל זה לבנות המלכות ולהגדילה שתהא פרוץ שלם, אבל בניינה שתהא מוכנה ליחוד זה מתחיל בהושענא רבה ואח"כ חוץ לסוכה^{1/1} בשמיני עצרת נעשה היחוד עצמו עם ז"א (אבל ז"א עצמו בניינו בחסדים פנימיים ומקיפים נעשה ע"י הלולב והקפות שבתפילה)

ורבינו מבאר כיצד ע"י תפלה בכח נעשה האדם בחי' סוכה דהיינו שאמא עילאה בינה הקדושה יורדת בבחי' "בצל ידי כסיתך" ומתלבשת בגופו בגידין ועצמות תסוככני ומסככת על נפשו היוצאת בדברו, דהיינו תיקון המלכות פה עד בחי' "אשים דברי בפיך", בחי' שכינה מדברת מגרונו. עוד מבאר שהכח בתפילה מעורר בחי' כח אתוון של מעשה בראשית שבהן נברא העולם, והן שרש וראשית "כח מעשיו" ית', ש"הגיד" בתחילת התורה "לעמו" ישראל כדי לבטל מהם טענת הגויים שישראל ליסטים שגולו מהם את א"י. נמצא שתפלה בכח מגלה את כחו ית' שהוא ברא את העולם וארץ ישראל בכללה והוא בעל הבירה, ולכן הארץ קנויה למי שהוא ית' רוצה לתת אותה.

¹ בנין המלכות מר"ה עד שמיני עצרת כמבואר בשער הכוונות - דרושי חג הסוכות דרוש ג ושאלו תחת לאשי הן ימי הדין כלאש השנה ועש"ת

בענין הימים שבין יוה"כ לסוכות וגם כל ח' ימי החג בסדר נכון ובו נבאר בארוכה מתחילת יום ר"ה ויו"כ. ודע כי להיות כי ביום ר"ה נברא העולם לכן חזר להיות ביום ר"ה שבכל שנה ושנה כענין מה שהיה ביום ר"ה שבו נברא העולם והוא כי חזרוין זון לעמוד אב"א וצריכי' נסירה וחזרת פב"פ וחיבוק ונישוק וזווג וזה נמשך מר"ה עד ח' עצרת. וטעם אריכות זמן זה יתבאר לקמן בענין התפשטות החסדי' מצד אימא בנוק' דו"א. והנה מיום ראשון של ר"ה עד יוה"כ נסרין כל י"ס של רחל נוק' דו"א מאחורוי ואז בעיה"כ נגמרה מלאכת נסירתה ונמצא שלא היתה ראוי' לזווג ולכן בכל אלו הימים שבין ר"ה לח' עצרת כל הזווגים כלם הם ישראל או יעקב עם לאה כאמור. והנה כל הימים שבין ר"ה ליוה"כ הם בחי' שמאלו תחת לראשי שהוא ענין חיבוק השמאל. והענין הוא כי הנה ענין הנסיר' הוא ענין דחיית הדינים הקשים שיש באחוריים דדכורא וליתנם בנקב' ונשאר הוא חסד ונוק' כולה דין וכדי לבסס ולמתק הדינין שבנוקב' הוא מחבק' בשמאלו כנודע כי אין הדינין מתבסמין אלא בשרשם. והנה שורש הדין של נוק' היא שמאלו דו"א ולכן מחבק האחוריים של הנקבה אשר שם ניתנו כל הדינין על ידי הנסירה ומחבקה בשמאלו ואז מתבסמים ונכנעים ונמתקים וענין לקיחת הנוקב' עטרא דגבור' זו היא הנקב' בלשון חיבוק השמאל כי ע"י זה מתמתקין הדינים שלה כנז' באופן כי בזמן הדורמיטא אז בא ענין חיבוק השמאל ואז הדינין שלה מתבסמין ואז הוא זמן הנסירה

וג' בחי' אלו נעשות יחד
כי ע"י הדורמיטא אין יניקה לנקב' ע"י הזכר ואז נפרדים מאחוריהם ונסרין ואז נכנסת עטרא דגבור' ובינ' דו"א בסוד מוחין אלי' והוה חיבוק השמאל והבן כל זה היטב:
וביהו"כ כבר הי"ס שלה נסרין מעיהו"כ ולכן בתחילת ליל יום זה עולה מדריגה אחר מדריגה אל אימא עילא' בסדר הה' תפלות כנ"ל ובחזרת מוסף אז נגמר עליית' שם.
וענין עליית' שם הוא בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כו' כי שם היא מתקשטת בקישוטין ולוקחת הה"ג מן אימא עצמה שלא ע"י ז"א כמו עד עתה בר"ה
ובנעילה נעשה גם החותם של היסוד שבה שהוא הכלי שבו נתונין המ"נ שהם הה"ג שלקחה מאימא וכבר נתבאר לעיל כי החותם הזה איננו היסוד עצמו שבה:
ובימים שבין מוצאי יוה"כ עד ח' עצרת ולא עד בכלל הכל הוא ענין חיבוק הימין וכבר היא יכולה באלו הימים לעמוד עם ז"א פב"פ עמו ממש ולא עם יעקב לבדו אלא עם ז"א עצמו.

¹¹ **זכוונות לרוש ג'** ואמנם ענין המשכת החסדים דאימא בסוד א"פ הוא שלא ע"י מעשה אלא בכל יום ויום ממוצאי יוה"כ עד יום הא' של סוכות נגמרים לכנס בה והימים האלו בעצמם יש בהם שלימות הוה להיינו **שך'** ימים אלו מסוגלים להכנס האור הפנימי לחסדים לאמא והמשכתם לחסדים לאמא הג"ל בסוד אור מקיף הוא ע"י מצות סוכה שהוא בחי' אור מקיף עלינו כנודע. והמשכת החסדים דו"א באור פנימי ואור מקיף שניהם נעשים ע"י מצות הלולב אלא שע"י נטילת לולב ועשיית הנענועים נכנס האור הפנימי וע"י ההקפת המזבח עם הלולב נכנס אור המקיף.

ואמנם צריך שתדע כי כל אלו החסדים כולם בכל בחינותיהם הם לצורך בנין גופה עצמה להעשות פרוץ שלם אבל מה שהוא לצורך בחי' הזווג שלה אינו נעשה אלא ביום הו"ר וביום ח' חג עצרת כמ"ש במקומו והרי נתבאר כל הבחי' דרך כלל:
¹ וצ"ע כיצד נעשה בד' ימים עד סוכות

¹ כיון שהם כבר גדולים בקומה שווה פנים בפנים ולא חוששים מיניקת הקליפות לכן אינם צריכים לשמירת אמא המסככה על בניה כדי להתייחד

נמצא שא"א לזכות בא"י רק ע"י תפלה בכח, כי בלא זה חוזר קטרוג הגויים/י¹⁷ (הימין שקר טענות שקר) שהיא גזולה בידינו, ולכן אפילו מי שנמצא בא"י אינו זוכה בכל מעלות קדושתה רק ע"י תפלה בכח שמסיר הקטרוג, כי כל זמן שיש קטרוג הנ"ל יש בכח המדות רעות שהם בחי' ריב לשונות להתגבר על ישראל ולמנוע מהם קדושת א"י.

נמצא שבניין המלכות וקדושת הארץ הן דבר אחד, שנעשה ע"י בחי' תפלה בכח, שהיא בחי' סוכה. דהיינו אמא המסככת על בניה ושומרת אותם מאחיזות הקליפות וריב לשונות. עוד מבאר רבינו שע"י סוכה ותפלה בכח וארץ ישראל, זוכים לבנים, כיון שהבינה שם נוצר הוולד. בבחי' בני חיי ומזוני במזלא תליא, לכן הזכות לבנים מתעורר ע"י בינה, ואח"כ ע"י ישיבה בסוכה ובא"י ובתפלה בכח, אזי המלכות נבנית, עד שבשמיני עצרת נעשה יחוד ובשביעי של פסח נולד הוולד כמבואר בכוונת סוכה הנ"ל.

ובזה מבאר הטעות של משה רבינו שטעה בבחי' סוכה ותפלה בכח, בדברו אל הסלע להוציא ממנו מים (וכיון שלא היתה סוכה קדושה, לא נעשה גידול המלכות פה בתוכה, לכן במקום מי החסדים המקיפין, שהם בחי' סוכה דקדושה, נעשה מי מריבה, ימין שקר, בחי' ריב לשונות, המתגבר ע"י סוכת נוצרים, שנעשה ע"י פגם הדיבור, שהוא כל בחי' הנפילה מבחי' אשים דברי בפיך, שנעשה ע"י תפלה בכח.

וכיון שלא היה תפלה בכח, לא נתעורר בחי' כח אתון של מעשה בראשית, שהם בחי' כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים, דהיינו את ארץ ישראל, לכן לא נכנסו לא"י.

עד כאן ההקדמה

שיחות השייכות לתורה

תורה מ"ח שבלקוטי מוהר"ן חלק א' נאמרה באסרו חג סכות שנת תקס"ג, שנה ראשונה להתקרבות מוהר"נ"ת (כחודש אחר התקרבותו). ושם בתורה כלול ומרומז היסורים שעברו על מוהר"נ"ת באותו עת, דהיינו מענין תפלה בכח שרדפו אותו בני עירו ומשפחתו על זה שהתפלל בכחות. וכן מענין הצער גדול בנים שסבל מזה שהיתה זוגתו מפלת כמה פעמים, ולא יכלה לגמור את הריונה, ואז היתה גם מעברת, ופעל רבנו לטובתו, ובראש-חדש כסלו נולד לו בנו הראשון רבי שכנא, אחר-כך בשבת פרשת נח שלאחריה נאמרה תורה קיב: (שיש"ק ח"ב סעיף תק"מ).

בעשרת ימי תשובה (שנת תקסג) נכנס (מוהר"נ"ת, כשבועיים אחר התקרבותו) לרבינו זצוק"ל, וסיפר לפניו כל לבו, ואז אמר לו רבינו ז"ל: ועל הכל טוב כשמיחין את מה שבלב לפני השם יתברך, כמו שמיחין לפני ידיד טוב אמיתי. "און וויטער איז גוט או מרעט זיך אוייס נכו". ואז בשבת תשובה אמר רבינו ז"ל התורה ו' – "קרא את יהושע". ואז היה לו התעוררות גדולה, כמבואר ב"חיי-מוהר"ן" (סימן ב). ובעשרת-ימי-תשובה נתן לו רבינו זכרוננו-לבְּרָכָה הנהגות לפי שורש נשמתו, היינו: לימוד ח"י פרקים משניות בכל יום, ומעת לעת בשבוע לא יאכל דבר מן החי, ויהיה ניעור שני ימים ולילה אחת רצופים (- ראה בחיי מוהר"ן, בהשמטות לסעיף תצ"א), ואחר-כך נסע לביתו, ובשמחת-תורה נתקבצו כמה אנשים מאנשי-שְׁלוֹמֵנו אצל מוהר"נ"ת זכרוננו-לבְּרָכָה לשמוח בשמחת יום-טוב, ונזכרו בגדולת רבינו זצוק"ל ובהזמירות שלו. טיפסו על הקירות, "האבן זיי זיך גידראפעט אויף די ווענט" (לשון מליצה) מגודל הדביקות והגעגועים, והיתה להם חרטה גדולה על מה שלא נסעו כל משך ימי החג לרבינו זצוק"ל, ועל-כן הסכימו בדעתם ליסע תיכף במוצאי-יום-טוב אחר הברכה. כשנודע מזה לאביו של מוהר"נ"ת, כעס עליו ואמר לו: אם-כן שוב אל תבוא עוד אל ביתי! ואף-על-פי-כן נסע מוהר"נ"ת זצוק"ל עם אנשי שלומינו במוצאי-יום-טוב. ומצאו עוד את רבינו זצוק"ל יושב אצל השולחן עם הבעלי-בתים, שהיה רגיל לישב בשמחת-תורה עם הבעלי בתים לבד, אף-על-פי שהיו אז עוד גם-כן רבי שמואל אייזיק ורבי יודל, שלא נסעו לביתם מפני ריחוק הדרך. אז גם זימרו אנשי שלומנו בשוק: "צהלי ורוני יושבת ברסלב", ואז אמר רבנו זצוק"ל התורה מ"ח – "על אשר מעלתם בי", שהיה פלא בזה, כי היא מדברת מענין סוכה, ולא אמרה רבינו עד שמחת-תורה, אך המתין באמירתה, כי רצה בעיקר שישמע זאת מוהר"נ"ת זצוק"ל: (כוכ"א אבני"ה ברזל; מובא בשיש"ק ח"א, סעיף תרכ"ה).

¹⁷ הכוונה לשרי אומות הגויים שמקטרגים בבית דין של מעלה. שטוענים הרי ישראל בעצמם לא מאמינים שאתה הבורא לכן רק מי שמגל במעשיו שהקב"ה הוא ברא את העולם והכל תלוי ברצונו רק ממנו סר הקטרוג ומאיר עליו זכות וקדושת א"י.

תורה מח [א]

כדרכו מלביש רבינו השגתו בפסוק או מאמר חז"ל וכאן מגלה השגתו כזיכור לפסוק שאמר הקב"ה למשה רבנו ציום הסתלקותו הטעם שלא נכנס הוא ואהרן לארץ ישראל¹

(דברים לב): **על אשר מעלתם בי וכו' במי מריבת קדש מדבר ציון וכו':**

כפי שיבואר בסוף התורה מדבר ציון רומז לתמורה וחילוף. והחילוף צייד בשוק הדברים, קודם ההסתלקות, (כמאמר חז"ל וחילופיהם בגולם) דהיינו החכמה שבצינה, ששם תחילת ההתגלות של כל דבר, ולכן גם הצחירה כיצד יתגלה ויצא מכח לפועל, לטוב או ח"ו זיץ. לבחי' סוכת אמונה ושלום, או ח"ו סוכת נזכרים, הצלי שוא וריב לשונות. דהיינו האם יתגלה בתפלה בכח ברחמים ותחנונים בחי' שפכי כמים לבך, או ח"ו בכח הזכויות בבחי' לחיקת השעה שזה בחי' הכאה ולא דיבור (כמבואר בתורה כ'). וזוה טעו (או הוטעו), ולכן לא נתעורר בחי' כח מעשיו ית' שהגיד לעמו תת להם נחלת גויים. לכן לא נכנסו לארץ.

עתה יבאר סוד הדבור הקדוש לעומת דבור שאינו קדוש, ובעיקר מהצטרף בתפלה בכח, בחי' שפכי כמים לבך, שהיא דברי הקב"ה בחי' שכינה מדברת מגרוננו, בחי' אשים דברי צפיד, לעומת דבור שאינו בכח הכוונה, וכ"ס דבור בטל או ח"ו רע. ובהמשך יבאר מה נפעל מכח תפילה כזו.

תחילה מבאר שרש הדברים, דהיינו ענין הצחירה שיש על הולאת הדבור לפועל, דהיינו בחי' נפשי יראה בדברו, האם בדבור קדוש או דבור שאינו קדוש. כי כח פעולת הדבור הוא כפי הכח שבו נזכר, אם בהתלהבות בחי' כל עצמותי, אזי הוא דבור בכח שפועל טב או זיץ בכח גדול, וזה לעומת זה, כי ההתלהבות הוא מהדינין דמתערין בהצינה ליצא, כמ"ס חז"ל אלמלא יאה"ר לא היה חדותא דאורייתא². נמצא הצחירה היא או להתפלל בכח ולהיות נעשה סוכת שלום או לדבר בכח³ וליצור סוכת נזכרים הצלי שוא.

ואיתא בכתבי האריז"ל שלכל ספירה יש שם הויה בניקוד אחר והצינה בניקוד ייני, ולכן מתחיל רבינו לבאר צירי זה בחי' מה שכתוב בצראשית ב' ז' זילירת האדם וייצור⁴] את האדם וכו'. וייצר בשני יודין, ודקו חז"ל שרמוז זה שגברא זילירתו בצחירה דהיינו יצירה לטב יצירה לבייש, יצירה לשבר יצירה לעונש (וזהו בראשית ד' כו ע"א ובברכות סא.)⁵ בחי' דין ורחמים.

וזה דהיינו איה שרמוז ליצירה לטב או לזיץ זה בחי' בינה, ששם נוצר הולד⁶, כמ"ס (משלי ב') **פי אם לבינה תקרא** דהיינו רמו שספירת הצינה נקראת אמא⁷. ושם יש שני בחינות, חסד ודין, מהחסדים

¹ תורה זו לשון רבינו נאמרה באיסרו חג סוכות שנת תקסג (חי"מ) (חל או ביום שלישי פרשת בראשית)

² דברים לב (מח) וידבר ידוד אל משה בעצם היום הזה לאמר: (מט) עלה אל הר העברים הזה הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני ירדו ויראה את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל לאחזה: (ג) ומת בהר אשר אתה עלה שמה והאסף אל עמיו באשר מת אהרן אהרן בהר הקר והאסף אל עמיו: (נא) על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל במי מריבת קדש מדבר ציון על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל: (נב) כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל:

³ בתקפה כתוב (דברים לג) ובתשכט תוקן

⁴ ר' צדוק הכהן פרי צדיק לסעודת פדיון הבן – אות א אך באמת על יצר הרע של תאוה אמר (קידושין ל ע"ב) בראתי יצר הרע וכו', וממנו יושאר לעתיד כמו שאמרו (זח"א קלח א) אלמלא יצר הרע וכו', חדותא דשמעתא לא ליהוי.

אבל עיין בני יששכר תשרי מאמר י' סוכה בחי' מקיפין וכן כל ההתלהבות במצוות והחומרות שבהן באות מהארת המקיפין לכן גוי לא שייך בזה וכו' עי"ש באריכות

⁵ כמו שרואים בחוש אנשים שמדברים ענייני עוה"ז בכוח התלהבות. וכל זה שני הצדדים הקצוניים כדי להבדיל ולהבין העניין אבל באמת בהמשך נבאר שכל מחשבה וזה שבתוך התפילה היא כבר נפילה מתפלה בכח ומבואר בתורה קח שהיא בחי' הרהור ע"ז וצריך נסירה ובנין חדש של המלכות להביאה שוב לבחי' פב"פ. (ואע"פ שלקמן נבאר שכל התפלה בכח שמדובר באן היא בחי' אחר באחור כי רק בשמיני עצרת יהיה פב"פ ממש וכאן רק מכח שמירת הסוכה (תפלה בכח) זה נעשה באופן של פנים בפנים צ"ל שכל בחי' כלולה מכל הבחינות וגם בסוכה יש בל הבחינות פב"פ ואב"א)

⁶ בראשית ב' ד'

⁷ * ובוהר פרשת בהר רע"מ דף קיא.

⁸ בברכות וכן בתורה מט מבאר שו"י יצר" רומז לזה שהאדם נברא עם שני יצרים יצר טוב ויצר הרע ושניהם בלב שגם הוא נקרא בינה כדאיתא בפתח אליהו בינה ליבא ובה הלב מבין, אבל כאן שמדבר מסוכה לא מוכיר כלל עניין הלב, אלא אלא את הדבור, אמנם איתא בחז"ל הלשון קולמוס הלב, ר"ל היוצא מבינה. ונראה הכוונה כי תפלה בכח בחי' שפכי כמים לבך, דהיינו דיבור בכונת הלב, ואחר הכוונה הן הדברים (הדבורים), אם סוכת אמונים או סוכת נוצרים.

⁹ בינה היא עולם הבריאה ולקמן אומר שבינה דינין מתערין מינה דהיינו שאין בה רע אלא שרש לדין שבעולם היצירה שבו הרע והטוב בשווה יכול להתהפך לרע. וכאן מבאר שבבינה נוצר היצירה לטב ולבייש. וקשה לומר שמדבר רק בשרש הרע ולא ברע בעצמו אלא שבבינה נוצר בחי' עולם היצירה ובו יש יצר רע ויצר טוב וכמבואר בתורה מט שבבינה מחשבות טובות ורעות דהיינו שעלול להגיע לרע בבחי' הרהור רע

נעשה קול ומהליון הקלוש נעשה (חתוך) דבור, כי משם צספירת הדינה דינין מתערין [א/ב] שם תחילת התעוררות הדיו (כי שם תחילת ההתגלות וכל התגלות הוא צבחי) לין שמכח הדיו נעשה גבול דהיינו כלים המגלים את הדבר) אלא שצדינה עדין כולו קדש דהיינו רק צבחי' גבול ומדה זין טוב לטוב וכלים להשגת הטוב, אלא שמכח זה, אז צמה שנוצר זה ויורד ומשתלשל למטה יש צו כבר אפשרות לצבחי' לין גמור, שהוא רע צבחי' מחשבות רעות וכוונה רעה שהן שרש לדבור רע:

והיא הדינה היא בחי' טובה, כמ"ש (תהלים קלט) **תְּסוּפִינִי בַבֶּטֶן אָמִי** [ג] כמבואר בשער הכוונות שקדושת הסוכה היא הארת הדינה/ו'.

והיא הדינה וסוכה היא בחי' כח התפלה, מדה שמתפללין בכח דהיינו כח הכוונה, שצהרהור בלא קול/ו', צחי' **כל עצמותי תאמרנה וכו'** [ד] (תהלים לה) דהיינו תפלה היוצאת צכח מפנמיות עצמותו, דהיינו שקשמתפלל צכח אזי נעשה גופו (עלמות וגידיו) צחי' סוכה על נפשו הנופשת ומתלצצת צדס שצתוכו/ו' וזה נולד הוולד צבורי התפלה דהיינו נפשי ילאה צדצרו/ו'.

והוא התפלה צכח הוא בחי' טובה רצינו מחדש כאן שמה שנעשה צסוכה לאדם היושב צה זה, נעשה צכל אדם צפרטיות ע"י תפלה צכח, כי כמו שהסכך סוכך ומכסה אורות עליונים, שלא יאירו צצבוי אור, אלא צמדה אל המלכות היוצצת צסוכה (כמשל נלנוץ הכצצים לך הסכך), כך צכל אדם, הגוף סוכך ומכסה שלא תאיר הנשמה צריצוי אור למיודת צצנפס שצגוף, אלא צמדה, (רק צצחי' מרחוק נראה לי ה'), כמ"ש (איוב י') **בגידים ועצמות תסוכבני** [ט] שהגידיו והוורידיו והעלמות הן כמו סכך על פנמיות האדם שהיא הנפש המתלצצת צדס.

עד כאן ציאר סוד הצחירה שיש צצחי' סוכה

(סוכת שלום או סוכת ריב, סוכת צצבי אשים צפיך שהיא סוכת אמונה או סוכת נוצרים השומרים הצלי שוא)
 (ו') ומכאן יצאר סוד "סוכת" שהיא סוד ההכנה ליחוד ציניהם שצצחי' זו הסוכה היא צחי' צינה אמא עילאה המסככת על צינה לשמרה ולגדלם עד הגישואין/ו')^א

^א כתיב "כי אם לבינה תקרא" ודרשינן אם לבינה תקרא, דהיינו שכתוב אם בחזיק ודורשים אם בצירה לשון אמא, וטעם שנכתב אם בחזיק כי הוא לשון לא כך "כי אם" כך, דהיינו שינוי וצמצום וצירור שרומו לאמא שמתעברת בגבורות וצמצום וגבול ועי"ז מרחיבה ופורטת את נקודת טיפת החכמה ובונה ממנה וולד (עפ"י הריצ"ח)

^ב * זוהר ויקרא י: - תנינא יהו"ה דאקרי אלהים, בגין דהוא נהר רחמי, ובגין דדינין מתערי מניה, (נפקו אלהים) אתון דרחמי כתיב, ונקוד אלהים, מצאל צינה נקלאת הויה אלקים כי היא רחמים צפנמיות ועיני צחילונות

^ג ממה שמכנה את הגוף בטן שהוא דייקא הבחי' סכך שדרכו צריך להאיר מקיפי הבינה למדות, נראה שרומו שעיקר המפריע ומגשם את האדם היא תאות אכילה.

^ד שעל כן הנכנס לסוכה כנכנס לעולם הבינה בחי' עולם אחר ועל כן ההיתר שמחוץ לסוכה נעשה מצווה בסוכה כגון אכילה ושיבה וכו'.

^ה עיין לקמן ותתפלל חנה על ה' משמע שהיא הדוגמא לתפלה בכח והיא התפללה באריכות בלא שום קול כמבואר שם במפרשים ועל זה תמה עלי הבהן וסבר שהיא שכורה. ולפ"ו הכח הוא רק כח הכוונה. עוד לפי המבואר לקמן שסוכה היא אמא דמסככא על בניה ומבואר בבהאריז"ל שזה במצב שו"ן אחר באחור וצריכים שמירה כדי שלהתייחד ועיין בכוונת חזרת הש"ץ שכתב שבחורה כבר מותר להתפלל בקול כי אין חשש הקליפות כמו בתפלת לחש נמצא בומן שיש חשש מהקליפות כגון בסוכה שע"כ נכנסים לסוכה כדי ליכות ליחוד בומן קטנות כשצריך שמירה לכן גם תפלה בכח שהיא בחי' סוכה יש חשש לדבר בקול וצריך להתפלל בדווקא בלחש. ואינו דומה לתורה ה' ששם הבכח הוא בקול דייקא כיון שצריך לעשות רעמים כמבואר שם.

עוד עיין לקמן ותתפלל חנה על ה' דהיינו שתפלה בלחש עולה עד הבינה ושם בחי' עתיקא כי בני חיי ומווני בעתיקא תליא ועיין לק"ה מנחה ו' אות נו שבעתיקה אין צעקה בקול אלא בחי' צעק ליבם אל ה' בחי' תפילה בלחש שתקנו חו"ל. כי שם סייג לחכמה שתיקה ושם צריך לצעוק בלחש מעומק הלב.

אבל לגבי נענוע בכח צ"ע. כי הרמ"ע ור"י סרוק הובא במחזיק ברכה סימן מח שלמדו מחנה רק שפתייה נעות לומר שגם לא התנועע כלל ועיין שו"ע או"ח סימן מח באר היטב שם בשם מ"א י"א שלא להתנועע בתפלה והמהרי"ל נהג להתנועע מלפני ולאחרי. וכן איתא בגמ' שר"ע היה מתנועע בחוקה עד שהיה זו ממקום מקום. עכ"פ שיוצא שתפלה בכח היא בלא קול אלא רק בשאר כוחות וצ"ע. אולי דווקא בתורה ה' שם לעורר המח צריך קולות ממש דיתעביד רעם אבל סתם בתפלה בכח היא בלא קול.

^ו מה היא תפלה בכח עיין תורה ה' ובליקוטי תפילות שם שהכוונה לכח הכוונה, ועימו כל כוחות הנפש, והגוף ועיין תורה נ' שם מבאר שהכוונה שמרגיש נעימות בתפילה. אבל בבחי' הבינה זה עדיין רק כח הכוונה בהרהור בלבד, וכשיוצא לדיבור אזי הוא גם בקול גדול.

^ז גם את ההתעוררות לתפלה בכח מקבל מהבינה שכיון שתפלה בכח היא מרכבה לאורות הבינה אזי הכלל כמו בכל מרכבה שהעליון מעורר את התחתון והתחתון את העליון וקשה לדעת מהיכן מתחיל אלא שהכלל שאתערותא דלתתא קודמת אלא שראשיתה בבחי' הרצון בלבד וצ"ע. (וכעין שמבואר בתורה ו' לגבי תשובה והארת שם אחי-ה)

^ח כמבואר בערבי נחל והוא באריכות בתורה נא

^ט תשכנני כתיב ועי"ש מצודות ציון

^י בשער הכוונות דרוש ד' מבאר סוד ג' סוכות הנזכר בתורה כנגד ג' לשונות בזהר שהן "סכת" המלכות לחוד ו"סכת" זעיר אנפין לחוד וסוכה ג' כנגד שניהם ומבואר שם שהם ג' שלבים בחיובק אמא את בניה כיון שרחל הנוק' נמצאת מאחרי ו"א מהחזה ולמטה לכן אמא הסוככת מחבקת תחילה אותו ואח"כ כיון שרחל דבוקה בו מאחור אב"א הרי בחבוקה במקום הדבק היא חובקת את רחל (ואח"כ אמא מאירה בורעו) וז"א מחבק את רחל פב"פ.

עתה יזכר את צחי' הכח שצתפילה

(שהוא צחי' כח תתאה המעורר שרש כח עליון)

כי כח שאדם מכניס בתיבות, הם כח^{כב} אתוון דעובדא דבראשית, דהיינו צראשית צרא אלקיס את השמים ואת הארץ שהם כח אוחיות שבהם נברא העולם כי הכלל שם מעורר כח. ועשרה מאמרות שבהם נברא העולם [כג] צחי' הוא אמר והיה דהיינו, יהי אור, יהי רקיע, יקוו המים, תשש הארץ, יהי מאורות, ישרו המים וכו', תולא הארץ נפש חיה וכו', נעשה אדם, מקבלין כח מכח^{כד} אתוון אלו נמלא שצתפלה כח מעורר גם את העשרה מאמרות. והדיבורים שאדם מדבר בכח, הם עצמן הדיבורים של הקב"ה כיון שהם צחי' עשרה מאמרות שאמר הקב"ה הם גם צחי' דבורו ית' צחי' שכינה מדצרת מגרונו. וזה בחי' מה שאמר הנביא ישעיהו (ישעיה נא.)^{כה} ואשים דברי בפיך כי ע"י תפלה כח אזי שכינה מדצרת מגרונו דהיינו שהקב"ה עס דצרו צפיו, כי הם עצמם דבר ה', והם כח מעשיו [כז] כמזכיר צחורה מד שם אתוון הנ"ל מעורר צחי' כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים דהינו את ארץ ישראל, כללמקו.

והמאמרות שבהם נברא העולם, הם בחי' חסד כי צרא את העולם כלל אתערותא לתתא אלל צחסד גמור (צחי' להבה ומצוק/ק) , כמ"ש (תהלים פט) כי אמרתי עולם חסד יבנה, והחסד הוא בחי' סוכה, בחי' חיבוק/כח צחי' מקיף, דהיינו מקיפי הצניה.

וזה ואשים דברי בפיך שאם תתפלל כח צאופן שאוכל לשים דצרי צפיק, אזי גם ובצל ידי כסיתך, שהיא בחי' סוכה צחי' אמא מסככה על צניה לשמרם ולגלם עד שיהיו מוכנים לנשואין כנ"ל בהקדמה, שהיא בחי' צל יד, דהיינו שכל ידו ית' נעשה צחי' סוכה שמאיר למתפלל כח צחי' חיבוק יד ימין וסוד חיבוק ימין מצואר צוהר {וזהר פנחס ריד:} /כט ועיין תורה יצ אות ד' שהחיבוק קודם לנשיקין דהיינו רוחא צרוחא ולציווג גופני,

^{כא} עניין זה בארנו בהקדמה לתורה לב ולתורה מט בעניין בנין המלכות. והעניין כי מבואר בכהאריז"ל שכל בניין המלכות הוא מזעיר אנפין אלא שכשהמלכות קטנה לא יתכן יחוד ביניהם כיון שהם אחר באחר מפחד הקליפות, וא"כ אין שום אפשרות להגדילה לכן העיצה שהם עולים לאמא עילאה והיא מסככת על בניה דהיינו על שניהם וממקיפי הבינה בורחים הקליפות ואזי נעשה יחוד (והוא נקרא אחר באחר כיון שמצד מדרגתם לא וכו לפכ"פ) ואזי שניהם מקבלים ממנה מוחין אלא שהבת מקבלת אותם דרך הבן וזה נקרא אמא אוזפת מנהא לברתא וכך שניהם גדלים בבית הוריהם עד שמוכנים לחתונה ואזי ויעזוב איש את אביו ואמו ודבק באשתו. וכל זה נעשה בסוכות כמבואר בפע"ח סוכות פ"ד. ולכן אחר סוכות שמיני עצרת אז היחוד ואז דייקא יוצאים מהסוכה כיון שהיחוד האמיתי שבו ניתן שפע למלכות לחלק טרף לבניה (ולא רק כדי לגדלה) הוא אחרי שגדלו ואין צריכים לאמם, ובתורה מט ביארנו שכל זה בחי' תשובה כי כשמבין לשוב אזי מיד אמא מסככה על בניה ומקבל סיעתא דשמיא המבואר במנחות כט (דלא מסתייע מילתא לשוב בכוחות עצמו מהיכן שנפל מחמת התגברות היצר) והסיעתא דשמיא מעלה אותו למדרגה גבוה ומשאירה בו רושם ועוזבת אותו עד שמכין מכח זה כלים ורק כשמכין כלים זה בחי' שנעשה גדול וראוי ליחוד פכ"פ עם הקב"ה בלא הסיעתא דשמיא ובוה נשלמת תשובתו, של אות המדרגה.

^{כב} בתשכט - כ"ח

^{כג} אבות פ"ה

^{כד} מתשכט - מכ"ח

^{כה} ישעיה נא (טו) ואנכי ידוד אלוקיך רגע הים ויגמו גליו ידוד צבאות שמו: (טו) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה:

^{כו} * תהלים קיא

^{כז} עיין תורה ד' אות ד'

^{כח} בשער הכוונה מדבר על סוכה בחי' חיבוק בבחי' הדפנות שהן שתיים טפח כנגד זרוע ואמה וכף יד שעל ידן נעשה החיבוק אבל כאן נראה שמדבר על הסכך שהוא חיבוק מצד שהוא אהבה וחסד שהן אורות הבינה. ואולי אפ"ל שהדפנות כנ"ל הם בחי' נה"י דבינה שבידוע כל השפעה היא ע"י נה"י ולפ"ז הארת הבינה שמתלבש בסכך מאיר ע"י נה"י דבינה שהם הדפנות שתיים וטפח. ולכן הדפנות בחי' מקיף את האדם שזה בחי' חיבוק שזה האופן שמאירה הבינה בסוכה לא באופן פנימי שנעשה מוחין (דהיינו נה"י נעשה חב"ד) אלא רק בבחי' שהמקיף מחייה את הפנימי בבחי' הרגשת הלב בהשתוקקות אליו ית'.

^{כט} וזהר פנחס ריד: - א"ר אלעזר אף על גב דחברייא אוקמו מלה ושפיר הוא אבל סדורא דהני יומי מר"ה על שמיני עלת רזא דחכמתא הוא בין מחצדי חקלא חכמים היועיעים לקלוי השקה תפוחין היינו המלכות ולהמשך משם סודות התורה ת"ח היא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד היך הוי והא אתמר.

פתח כ"א ואמר חשף יי' את זרוע קדשו דא דרועא חדא השמאלית ז"ל דביה תליא ישועה צנוכה ז"ל תלוי תיקון המלכות הנקלאת ישועה דביה תליא נוקמא דביה תליא פורקנא שתמילת תיהיה צשמאל וסופה צימין ולמה למייקם לה לכב"י מעפרא כי ע"י השמאל מעלן אותה מעולם הצניאה שנקרא עפר לאלימות צסוד שמאלו תחת ראשי ולקבלא לה לגביה לקבל אותה אללו צימין לסוד החיבוק, ואח"כ לאודווגא בחדא וכד האי אתער לקבלה כמה דחילו פמי שריא בעלמא עד דינח ההוא דרועא תחות רישא לאתחברא עד שתמתק הגזוה מליני ע"י שישפע שפע מהצניה כמה דאת אמר שמאלו תחת לראש וגו' וכדין ניחא דינא ומכפר חובין. מל הצניה ענה סוד הכפרה, וכל זה יהיה צעת צילת המשיח

לבתר אתי ימינא לחבקא שמקבלת חסדים מו"ל כדין חדותא שרייא בעלמא ע"י שפע הבינה שהיא צעלת השמחה וכל אנפין פני הספיות נהירין מאיות תחתונים לבתר אודווגת בגופא וכדין כלא אקרי אחד ז"ל נקראים אחד כי אח הם ט' ספיות ז"ל וז' היא המלכות בלא פרודא כדין הוא שלימו דכלא וחדותא דכלא ע"י התפשטות שפע הבינה שתפשט למטה צעת צילת משיח ואחדו ודאי מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני צלות מעולם

לכצין המשך המאמר מקדים המתוק מדבש הקדמה שהיא קילור משער הכוונות הנה נודע שצ"ה עומדים ז"ל אצ"ל והוא צחי' דינא קשיא לכן יום הדין ומיום א' דר"ה עד ערב יום כיפורים הוא ענין הנסירה צסוד שמאלו תחת לראשי, והוא צחי' מסירת הגזוה צצחאורי ז"ל לטוק

וחיבוק זה הוא החיבוק המזוהר בפע"ח סוכה פ"ד ויתבאר בסוף התורה על הפסוק והנע על כח עם חלקיך שהוא הארת הסכך שמאיר דפנות שהן שתיים כהלכתן ואחת טפה שהן בחי' זרוע ואמה וכף ידו של זעיר אנפין שמאיר בהם הארת הצינה (מהסכך) ועי"ז מחבק את המלכות דהיינו את זה שיושב בסוכה כדי להמליך על עצמו את הש"י. וכל זה נעשה ע"י תפלה זכה, שהתלהבות היא אמא' למסככא על הקול ודבור, שהם נפשו ורוחו היוצאים לדבורי התפלה שמתלבש בהם דברי הש"י בחי' אשים דברי צפיק ואזי נעשה גופו בחי' סוכה בחי' כלל ידי כסיתך לשמור הדיבור מאחזית הקליפות. דהיינו שהתלהבות הלז שומר את הדיבור אבל כשנפול מהתלהבות זה כמו שיוצא מהסוכה ואין מה שישמור עליו ונעשה סוכה נולדים הצלי שוא, וכריך שוב לחזור להתבונן ולהתלהב לעשות עצמו סוכה ושמירה על הדיבור :

עד כאן השלים לבאר מהלך כילד תפלה זכה היא בחי' סוכה שהיא בחי' חיבוק/י דהיינו הארת מקיפי הצינה ליושב בסוכה, שע"י תפלה זכה הכוונה אזי דבריו הם דברי הש"י בחי' ושמתי דברי צפיק ואזי נעשה בחי' סוכה בחי' כלל ידי כסיתך, דהיינו שנעשה גוף המתפלל סוכה על נפשו ודבורו היוצא מחוכו ונעשה יחוד בחי' חיבוק שקודם לזיווג. וכעת יבאר כילד לעומת זה יש בחי' סוכה עכו"ם חיבוק דס"ט"א למי שנופל מתפלה זכה וכ"ס למי שמדבר דבורים בטלים או ח"ו אסורים:

אבל הדיבורים שאינם דיבורים קדושים דהיינו כשנופל מבחי' תפילה זכה כח הכוונה כנ"ל זה כבר בחי' עכו"ם כמזוהר בתורה קח/ל"א, אזי במקום סוכה קדושה הנ"ל שהיא בחי' כל ידו ית' הוא גורם שנתעורר סוכת נוצרים/ב"ב סוכת שומרים כמ"ס צתהלים לא ז' שנאחתי השומרים הצלי שוא, שהיא סוכת עכו"ם הפך סוכה קדושה שנקראת צוהר כל האמונה, כמ"ס (תהלים קמד)/ל"ג אשר פיהם דבר שוא כנ"ל שגורם סוכת נולדים וימינם ימין שקר ימין הוא חסד וכתוב חסד לאומים חטאת/ל"ד, שהוא חיבוק דס"א כל

וערב יום כפור הוא יו"ט ומורה להרבות בו באכילה ושתיה ותיקן לטוב ולהטהר כדי לסייע לעלית השכינה למחרת ביום הכפורים לאימא עלאה וסם היא מקבלת ה"ג ממותקות ועי"ז הוא יום הכפורים לשון רבים צדא הכפרה לבני ישראל מאימא ומנוק' אח"כ מיום הכפורים עד לאח' הקשענה רבה הוא נתינת החסדים מאימא ומז"א לנוק' וציוס שמיני עכרת הוא סוד היחוד של ז"ן הגדולים ולכן נקרא יום זה שמחת תורה כי ז"א הנקרא תורה שמה ביחודא שלים עם רחל.

כגונא דהאי סדורא דהני יומין. מראש השנה עד יומא בתראא דחג. בראש השנה אתער דרועא דשמאלא לקבלא לה למטרונותא וכדין כל עלמא בדחילו בדינא ובעי ההוא זמנא בתיובתא שלים לאשתכחא עלמא קמי קב"ה לבתר אתיאת מטרונותא ובעיין בני היכלא בתשעה לירחא למעבד חדוותא ולמטבל בנהרא לרכאה גרמיהו בזווגא דמטרונותא ביומא אחרא הוא זווגא דילה לשוואה שמאלא תחות רישא (ני"א רישא דמלכא) כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי. וכדין ישראל בתעניתא על חוביהו ומכפרא להו דהא אימא עלאה אנהירת אנפיה למטרונותא בזווגא ומתכפרין כל בני היכלא כיון דשמאלא מקבלה לה בהאי יומא דרישא דמטרונותא שרייא על שמאלא. ביומא קדמאא דחג יתער ימינא לקבלה בגין לחבקה וכדין כל חדווא וכל אנפין נהירין וחדוותא דמים צלילן לנסכא על מדבחא ובעיין בני נשא למחדי בכל וינין דחדוה דהא ימינא גרים בכל אתר דשארי ימינא חדוותא אצטריך בכלא כדין חדוותא היא לאשתעשעא. לבתר ביומא תמינאא חדוותא דאורייתא הוא דהא כדין זווגא דגופא הוא זווגא דכלא למהוי כלא חד ודא הוא שלימו דכלא ודא יומא דישראל איהו ודאי ועדבא דידהו בלחודיהו דלית ביה חולקא לאחרא. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב כי עם קדוש אתה ליי' אלקיך וגו'.

כפי שיתבאר לקמן שהסוכה היא רק בחי' חיבוק אבל הזיווג הוא כשיוצא מהסוכה בשמיני עצרת.

א"ע עין תורה קח וזה לשונו שם - והרהור עב"ם שיק' אצל כל אדם, הינו מה שמתחיל להתפלל בדיקות, או מתבודד את עצמו, ובקמצע התפלה או ההתבודדות נופל ממדרגתו, והו' פחינות הרהורי עב"ם. כי כל הנפילות באין מחמת קלקול האמונה. וקשנותקלקל האמונה, נמצא מחזיר פניו מהשם יתברך, כמו שכתוב (ישעיה א): 'נזורו אחר', והשם יתברך גם כן מסתיר פניו מןנו, נמצא הוא אחר בקצור:

כך נקראת סוכת שומרי שדה וכו' לפרש"י היא בראש העץ ויש מפרשים על גבעה עכ"פ ל"כ היא סוכה רעועה וחלשה כיון שהיא בשימוש רק בעת הצורך ולא כל השנה. עיין פרש"י ורד"ק ישעיה כד כ' ד"ה כמלונה. ורשב"ם ב"ב סח: ד"ה שומירה. וסמ"ע ח"מ רטו לא. אבל רבינו נראה שכונתו לנצרות דהינו סוכה של ע"ז הפך סוכה דקדושה שהיא צילא דמהימנותא (וזהו ח"ג קג.) צל האמונה.

ג' תהילים קמד (ז) שלח ידך ממרום פצני והצילני ממים רבים מיד בני נכר: (ח) אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר: (ט) אלהים שיר חדש אשיירה לך בנגל עשור אומרה לך: (י) הנותן תשובה לפולכים הפוצה את דוד עבדו מתרר רעה: (יא) פצני והצילני מיד בני נכר אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר:

יד עיין בבא בתרא דף י: - תניא אמר להן רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו בני מהו שאמר הכתוב צדקה תרומם גוי וחסד לאומים חטאת נענה רבי אליעזר ואמר צדקה תרומם גוי אלו ישראל דכתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ וחסד לאומים חטאת כל צדקה וחסד שאומות עובדי כוכבים עושיין חטא הוא להן שאינם עושיין אלא להתגדל בו כמו שנאמר די להוון מהקרבין ניהוין לאלהה שמיא ומצליין לחיי מלכא ובנהוי ודעביד הכי לאו צדקה גמורה היא והתניא האומר סלע זה לצדקה בשביל שיחיו בני ובשביל שאזכה לעולם הבא הרי זה צדיק גמור לא קשיא כאן בישראל כאן בעובדי כוכבים נענה רבי יהושע ואמר צדקה תרומם גוי אלו ישראל דכתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד וחסד לאומים חטאת כל צדקה וחסד שאומות עובדי כוכבים עושיין חטא הוא להן שאין עושיין אלא כדי שתמשך מלכותן שנאמר להן מלכא מלכי ישפר עליך וחסך בצדקה פרוק ועויתך במיחן עניין הן תהוי ארכא לשלותיך וגו' נענה רבן גמליאל ואמר צדקה תרומם גוי אלו ישראל דכתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד וחסד לאומים חטאת כל צדקה וחסד לאומים חטאת כל צדקה וחסד שעב"ם עושיין חטא הוא להן שאין עושיין אלא לחרף אותנו בו שנאמר ויבא ויעש ה' כאשר דבר כי חטאתם לה' ולא שמעתם בקולו והיה לכם הדבר הזה נענה רבי נחוניא בן הקנה ואמר צדקה תרומם גוי וחסד לישראל ולאומים חטאת אמר להם רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו נראין דברי רבי נחוניא בן הקנה מדברי

הסט"א היא חיבוק כי אם היה מוכן לעזוב תאוותיו היה מתצטל לקדושה^ל, כחז"ל לא עצדו ע"ז אלא כדי להתיר להם עריות. וגם העכו"ם המסגפים עצמם זה בצביל תאוה גדולה יותר שיש להם כגון כבוד, או זריאות וכיו"ב.

עתה יבאר כיצד תפלה זכח בחי' סוכה מלכת מסוכת נוכרים חיבוק לסט"א וכנ"ל כסוכה היא הארת מקיפי הבינה שהיא אמא עלילה המסככת ושומרת על זניה מיניקה הקליפות. וז"פ מה שאמר דוד המלך צהלים (שם לא)^ל מה רב טוֹבך אשר לפניך ופעלת לחוסים כד וכו' תסתירם בסתר פניך^ל מרוכסי איש (דהיינו מהרשעים) **תצפנם בסוכה מריב לשונות** כי הסוכה לקדושה היא סוכת שומרים ששומר מריב לשונות שהם העכו"ם שהם זריב עם הקצ"ה והם שומרים הזלי שוא כנ"ל. כי בשלשונות של עכו"ם שהם התצטאות מדותיהם הרעות (כמבואר בתורה לו) גוברים ח"ו, אזי השכינה דהיינו ננסת ישראל שהם חלק חלק השוכן זנו היא ריב^ל עם קוב"ה דהיינו ישראל נופלים למדות רעות ותאוות שהן מדות העכו"ם ושקש לשונותיהם אזי הקצ"ה פונה עורף לישראל הזה בחי' ריב. כמ"ש בתיקונים (תי"ב בא דף מד ע"ב)^ל על הפסוק **שמעו הרים ריב** [מ"א]^ל שזו פונה הקצ"ה להרים וגזעות שהם האצות ואמהות שישמעו את הריב שיש לו עם עמו ישראל, ופירש בתיקונים דאיהי השכינה ריב עם הקצ"ה על בנהא בגלותא שכשישראל בגלות אזי השכינה היא קדושת ית' השוכנת עמנו היא בגלות עם ישראל ורחוקה ממנו ית'. כי בא"י השכינה איהי רבי כמבואר שם בתיקונים (שם ד' מה ע"ב)^ל, שנתהפך אתוון ריב ונעשה רבי. דהיינו כשישראל בחי' ריב אזי השכינה עמהם כי היא סמוכה אליו ית' שענינו תמיד בחי' ריב ולכן ליושבים זה יש חלוקה (כתובות קי וכמבואר לקמן) ואזי הם בחי' שיש להם ריב (בחי' לדיק יסוד הגהרא שז"ס) שמקרבם להקצ"ה, אבל כשהם בגלות אזי כל הדך בחו"ל כמי שאין לו חלוקה, אזי מתהפך הרבי לריב (כי אין בחי' לדיק יסוד ומצטל השלום) עם הקצ"ה.

ומדבריהם לפי שהוא נותן צדקה וחסד לישראל ולעכו"ם חטאת מכלל שהוא נמי אמר מאי היא דתניא אמר להם רבן יוחנן בן זכאי כשם שהחטאת מכפרת על ישראל כך צדקה מכפרת על אומות העולם: (ועין חזקה סה תניאל)

^ל כמבואר בלק"ה ערובי תחומין ד' תהילים פרק לא (כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחסידים בך נגד בני אדם: (כא) תסתירם בסתר פניך מרוכסי איש תצפנם בסוכה מריב לשונות:

פרש"י - (כא) מרוכסי איש - מחבורי רשעים המתקשרים יחד להרע להם: מצודות ציון - (כא) מרוכסי - ענין גבהות וכן והרכסים לבקעה (ישעיה מ'): דהיינו בעלי גאווה דהיינו עכו"ם כי הגאווה היא עכו"ם כמבואר בתורה י'.

^ל נראה שהפסוק הוא כפל לשון ולפי"ו סתר פניך היא הסוכה ורוכסי איש דהיינו ריב לשונות. וצ"ע למה סוכה היא בחי' סתר פניו של קב"ה. ונראה כי היא מקיפי הבינה (כמבואר לקמן עה"פ הצנע לבת) שהיא כתר דו"א וכתר הוא סתר פניו ית' כי אין בו השגה. ונרא סתר פניו כי פנים בחי' אמת כמבואר בתורה קצב וסתר פניו היא אמת גבוהה בחי' אמת של עוה"ב שבעוה"ז היא סתר ונראה הפוך בחי' חותמו של הקב"ה אמת חותמו דייקא וכמבואר בתורה קמ עיין מזה בהקדמה לתורה נא.

^ל נ"ל מה שמביא כאן לשון ריב הוא כיון שבתורה זו מלביש השגתו בפסוק מי מריבת כנ"ל בתחילת התורה ט" בדפים שלנו בדף מג: ועי"ש עד דף מו:

^מ תיקוני זהר דף מג: קם רבי שמעון פתח ואמר, שמעו הרים את ריב ה', מאן ריב דא שכינתא, דאיהי ריב ה', דאיהי רבי רב, בגין בנהא, איהי ריב ברבי ורבן ורבא, ריב ודאי בכלהו תנאים ואמוראים, דאיהי מריבת בהון בשית סדרי משנה, בגין בעלה דאיהו עמודא דאמצעייתא, כליל שית סדרין: ועלייהו אתמר או יחזק במעווי, יעשה שלום לי, שלום יעשה לי, תרי שלמי, חד בעמודא דאמצעייתא, וחד בצדיק, דעלייהו אתמר שלום שלום לרחוק ולקרוב, דבגלותא אתמר בעמודא דאמצעייתא מרחוק ד' נראה לי, צדיק קרוב לה, ובגינה אתמר טוב שכן קרוב מאח רחוק:

ובגין דא שמעו הרים אלין אבהן, את ריב ה' דא שכינתא, דאיהי ריב עם אבהן, בגין דמרחקין לה מבעלה, דאינון אתקריאו אמוראים, והאיתנים מוסדי ארץ אלין אינון תנאים, ואלין תנאים איתנאים בהפוך: ועי"ש שמשל כהמשך את מטא מי מיניה.

ושם דף מה/ב דבר אחר שמעו הרים את ריב ה', מאן ריב ה' ומאן הרים, ריב ה' דא שכינתא, הרים אלין אבהן, **ריב איהי קטטה ומחלקת לקודשא בריך הוא, על בנהא דאינון בגלותא**, ובזמנא דלאו אינון בגלותא, איהי ריב לגביה על אינון מסכנין דאלין מתתרכין מאתריהו, בגין דירחם עלייהו, וקרא אוכה, הדא הוא דכתיב (ישעיה כ"ז) או יחזק במעווי, יעשה שלום לי, שלום יעשה לי, תרי שלמי, חד עם שכינתא דאיהי ריב לגביה על מסכנא, ומאן איהו מסכנא דעבדת ריב בגינה, דא מסכנא דאיהו מסטרא דצדיק, וכל שכן כד צדיק דאיהו חרב ויבש בתמני סרי ברכאן דצלותא, וצווחין לגבי קודשא בריך הוא, ואתמר לגבייהו או יקראונוני ולא אענה:

ושם דף מו: ובגין דא שמעו הרים את ריב ה', אלין תלת אבהן, מאי ריב דלהון, דא שכינתא, **ובהפוך אתוון ריב איהו רב"י, דאיהו רבי מארץ ישראל**, ועמיה איהי שכינתא ריב, והאיתנים אלין תרי תנאי, איתנאים בהפוך אתוון תנאים, מוסדי ארץ אלין צדיק וצדק:

^{מא} מיכה ו ב - הקב"ה פונה להרים וגבעות פרש"י לאבות ואמהות. שישמעו את הריב שיש לו עם עמו ישראל.
^{מב} מיכה ו (א) שמעו נא את אשר ידוד אמר קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך: (ב) שמעו הרים את ריב ידוד והאיתנים מסדי ארץ כי ריב ילודך עם עמו ועם ישראל יתנבא:

^{מג} בתקופא כתוב מה פ"ב ובתולדו תוקן

ועיין תורה מד שצ"א כיון שתמיד עיני ה' חלקיך זה עי"ז אוירא דא"י מחכים ועי"ז נקל להתפלל זה כלל מחשבות זרות בצחי' ארץ אשר לא גושמה ביום זעם, דהיינו שקדושת הארץ מונע מבול מחשבות זרות/מ"ז שבתפילה. ולכן זה נקל להתפלל תפלה בכח כנ"ל שהיא בחי' סוכה.

עתה יבאר מה שרמז לעיל שע"י תפלה בכח מעורר בחי' כח אהוון למעשה בראשית, דהיינו "כח מעשיו".
 ופסוק זה רומז לארץ ישראל, כמבואר בפרש"י בראשית א' א' עפ"י מדרש/מ"ח כמ"ש שם ומה טעם פתח
 בבראשית משום (תהלים קי"א) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, ש"ס יאמרו אומות העולם לישראל
 ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר
 בעיניו, ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם, ונתנה לנו:

ועיקר זכות א"י היא ע"י כח מעשיו של הקב"ה, כמ"ש (תהלים קיא) **כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים** כמבואר בפרש"י בראשית א' א' שכל מעשה בראשית נכתב בתורה כדי להודיע שהקב"ה ברא את העולם ולכן בכוחו לתת לנו את ארץ לישראל (וכמבואר בתורה מד), אבל כשבח הזוהר, דיינו בחי' סוכה בפגם ע"י שנופל מתפלה בכח כנ"ל ותפלתו לא מעוררת את בחי' כח אהוון למעשה בראשית בחי' כח מעשיו הגיד לעמו, אזי גוברים או"ה אומות העולם, גובר **ימין שקר**, שלהם לטעון גזלנים אתם כנ"ל, ועוד כנ"ל מתורה קח שפניה בתפלה נחשד הרהור עכו"ם שזה בחי' התרחקות ממנו ית' בחי' גלות ונעשה מרבי ריב (פגם בחי' דליק יסוד המחצר ועושה שלום, בחי' פגם הברית והקשר עם הקב"ה), אזי איהי השכינה ריב על בְּנֵהָא, שגלך משלחן אביהם [מ"י] מארץ ישראל, שזוכים זה רק ע"י כח מעשיו הגיד לעמו כנ"ל, וגם פגם הדבור פגם התפלה היא הנפילה מהאמונה וזטחון (כי הזוטח כמו סמוך על שלחן אצו ואין לו שום דאגה) **ומארצם יצאו** [מ"י] כנ"ל שכיון שאין תפלה בכח אין זכות כח מעשיו הגיד לעמו ועוד כיון שפנו עורף נחשב כמו שנתרחקו ממנו וילאו מהשגחתו שהיא קדושת א"י אשר תמיד עיני ה' חלקיך זה:

עתה יבאר שוב סוד הסוכה שזה התחיל את התורה שהיא בחי' בינה בחי' אמה ששם נוצר הוולד שם נולדים הבן וזת דהיינו תפלה בכח המוליד קול ודבור בצחי' הלשון קלומם הלב שצבחי' זו התפלה סגולה לצנים להולידם ולגדלם עד שיהיו מוכנים לנישואין.

ובשביל זה, סוכה, דיינו תפלה בכח היא בינה עילאה ששם יצירת הוולד, ואח"כ מסככת על צינה לגדלם, עד שיוכלו צעמם להוליד צנים, לכן היא סגולה לבנים:

ובשביל זה תיכף אחר סוכות דע"י סוכה זכינו ליחוד שצבחי' חיבוק שהוא הכנה לזיווג, אזי בא שמיני עצרת שהוא בחי' זיווג, שהנוקבא עוצרת וקולטת הטיפה שלא תפיל מ"ח (כמבואר בפע"ח בסופו בכוונות שמיני עצרת).

וזה בחי' **תסוכיני בבטן אמי** דהיינו אס לצינה תקרא כנ"ל, דיינו בחי' סוכה כנ"ל שסוכה בחי' בינה והיושב זה כמו מוקף במקיפי הצינה בצחי' חיבוק, ועי"ז אח"כ/מ"ט נעשה בחי' עיבור כנ"ל דהיינו צמיני עלת שזו כבר אין סוכה.

ובשביל זה חנה אס שמואל הנביא כשהתפללה שיתן לה הש"י בן כתיב ותתפלל חנה על ה' (שמואל א' א'/(א' 1), על דייקא [נא' 1], כי מעל ה' (שהוא ז"ל) היא הצינה/מ"ט שהיא בחי' סוכה דהיינו שחנה/מ"י היא

מ"ד עיין גם תורה ט' וקייב שמחשבות זרות בתפילה נקרא מבול.

מ"ה בראשית רבה פרשה א פסקה (ב) רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי פתח (תהלים קיא) כח מעשיו הגיד לעמו וגו' מה טעם גילה הקב"ה לישראל מה שנברא ביום הראשון ומה שנברא ביום השני מפני עובדי כוכבים ומזלות שלא יהיו מונין את ישראל ואומרים להם הלא אומה של בזוים אתם וישראל משיבין אותן ואומרים להם ואתם הלא בזוהר היא בידכם הלא כפתורים היוצאים מכפתור השמידום וישבו תחתם העולם ומלואו של הקב"ה כשרצה נתנה לכם וכשרצה נטלה מכם ונתנה לנו ה"ד (שם) לתת להם נחלת גוים וגו' הגיד להם את כל הדורות:

מ"ו עיין ברכות ג.

מ"ז עיין יחזקאל לו' ב' ומארצו יצאו

מ"ח ביאור מוהר"ן בתקפא

מ"ט מפשט הלשון משמע שרוצה לומר שבחי' סוכה נעשה עיבור אמנם לפ"ז היה צ"ל שע"י בחי' סוכה נעשה עיבור. ועוד יותר קשה לפי המבואר לעיל וכן בכוונות האריז"ל שהעיבור נעשה רק במוסף של שמיני עצרת (ובאיסרו חג עד שנקלט הטפה) ובשמיני עצרת כבר אין סוכה. מאידך נתבאר לעיל בתחילת התורה שסוכה בחי' בינה ששם נוצר הוולד, לכן אפשר שבכל מקום שמעורר בחי' סוכה מעורר שתי בחי' גם בינה ששם נוצר הוולד וגם אמא דמסככה על בניה. עוד אולי גם אמא דמסככה על בניה זה בבחי' עיבור כמבואר בע"ח שזווג זה בחי' אחר באחר הוא ע"י ששניהם עולין לבניה ושם היא מסככה עליהם לשמרם ומתייחדים פב"פ אלא שנקרא אב"א כלפי מטה.

התפללה תפלה זכה, דהיינו ככל כח הכוונה וכוחות הנפש אצל בלחש¹⁹ ותפילתה עלתה עד מעל מדרכת ה'י²⁰ דהיינו לזינה עילאה (כתר דז"א הנקרא ה') שסם רחמים גדולים וסם בני חיי ומזוני:

עתה יבאר כיצד ארץ ישראל סגולה לזנים כיון שזכים לה ע"י בחי' סוכה דהיינו תפלה זכה שמעורר בחי' כח מעשיו כנ"ל וכיון שזאתו סגולה גם זוכים לזנים נמלא ממילא כשזוכה לא"י וזכה גם לזנים גם א"י סגולה לבנים, כשארז"ל (ר"ה יו ע"ב)²¹ **לך לך מארצך** ושם תזכה לבנים כמ"ש ואעשך לגוי גדול, כי כחונ נחלת ה' **בנים** (תהלים קכז) דהיינו שעי"י א"י שהיא נחלת ה' זוכים לזנים, וזה מחמת, **שכר פרי הבטן** [נ"ח] הכחונ שס זהמשך הפסוק הג"ל, דהיינו שכר סוכה, שהיא בחי' **תסוכיני בבטן אמי**. כי עיקר א"י, הוא על ידי **כח מעשיו של הסי**, כמ"ש **כח מעשיו וכו' לתת להם נחלת**

¹⁹ שמואל-א פרק א (י) והיא מרת נפש ותתפלל על ידך וזכה תבנה: (יא) ותדר נדר ותאמר ידך צבאות אם ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא תשכח את אמתך ונתתה לאמתך ורע אנשים ונתתני לידך כל ימי חיי ומורה לא יעלה על ראשו:

²⁰ * וזהר אחרי עט: [ובחי"ב רעד:] ועיין וזהר תולדות דף קלו. ובפירוש אור החמה שם ²¹ **זהר אחרי מות** דף עט: - אמר רבי שמעון, אמר קודשא בריך הוא, הביאו עלי כפרה בראש חדש, עלי ודאי, בגין דיתעבר ההוא חויה, ויתבסם מאן דבעיא:

עלי, כמה דכתיב (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו, ועל דא כתיב בקרח, (במדבר טו יא) הנועדים על יהוה, דבגיניהון אתער מאן דאתער, דאתי מסטרייהו:

אוף הכא הביאו עלי כפרה, עלי ממש, בגין דיתבסם ויתעבר, ולא אשתכח חויה באתר דשאר, וכל כך למה, על שמעטתי את הירח, ושלטא בה מאן דלא אצטריך, ובגיני כך כתיב, ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב:

עוד שם - אוף הכי בחדותי סיהרא, דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו דעתיקא לעילא, בגיני כך האי קרבנא הוא לעילא, בגין דיתבסם כלא, וישתכח חדוותא בעלמא, ועל דא, הביאו עלי כפרה, דייקא מלה:

תאנא, כתיב (במדבר כח י) עולת שבת בשבתו על עולת התמיד, דבעי לכוונא לבא לעילא לעילא, יתיר משאר יומין, ועל דא על עולת התמיד דייקא:

תניא, כתיב בחנה (ש"א א י) ותתפלל על יהוה, על דייקא, בגין דבנין במולא קדישא תליין כמה דאוקימנא:

זהר תולדות דף קלו. (עס מתוק מדבש) - דבר אחר, ויעתר יצחק, דצלי צלותיה, וחתר חתירה לעילא לגבי מולא על בנין חקר חמיה למעלה אל המזל העליון של הדיקנא דא"י לפי שכו תלויים לידת הננים, דהא בההוא אתר תליין בנין, דכתיב (ש"א א י) ותתפלל על ה' שחנה התפללה להמשך זנים מדיקנא דא"י שאול למעלה על ז"א הנקרא ה', וכדין ויעתר לו יהוה, אל תקרי ויעתר לו, אלא ויחתר לו, חתירה חתר ליה קב"ה וקביל ליה, וכדין ותהר רבקה אשתו למעלה מהטעם.

²² כי ה' רומז לתפארת שהיא כוללת כל שש מדות חג"ת נה"י שנקרא פרצוף זערי אנפין ומעליו היא הבינה ובדרך כלל התפילות הן לז"א כי אין בכוהינו להגיע גבוה יותר כמבואר בתורה קה אבל הצדקת חנה וכתה להתפלל לבינה שהיא חתר דועיר שם בחי' רחמים גדולים ובחי' בני חיי ומזוני. ועיין תורה מט אות ו' שעל ה' בחי' עתיקא כנראה הכוונה לכתר דז"א.

²³ חנה שהיא גמט' סג הרומז להויה זמילוי יודין ולחף גמט' סג והוא כנגד הבינה כמבואר צכהארז"ל. זה בחי' סוכה כי סכך גמט' מלה וסג עס המילוי שלו לז הוא מלה - כל זה מבואר בשער הכוונות סוכה קטע אחד לפני סוף דרוש ד'.

²⁴ כיון שמבואר כאן שחנה התפללה תפלה בכח צריך ללמוד ממנה כיצד נראה תפלה בכח ועי"ש שעלי הכהן חשב שהיא שיכורה ופרש"י פירש שלא היו רגילים להתפלל בלחש ועיין שם מצודות דוד על שמואל-א א (יג) וחנה היא מדברת על ליבה - רוצה לומר: בלחש, כאלו מדברת אל לבה, ולא היה נשמע לעלי. ויחשבה עלי לשכורה - כי כן דרך השכור לנענע בשפתיו, ואין אומר ואין דברים: עוד עי"ש פסוק טו שחנה אמרה לעלי מה אתה תמה שאין קולי נשמע הרי אני מדברת אל ה' ולמה צריך להרים קול להשמיע לזולת. ועי"ש רד"ק שהיא התפללה תפלה ארוכה ועלי תמה שתפלה כל כך ארוכה בלא שום הרמת קול ועיין שם קול אליהו (הגרי"א) פסוק טו שכל כך תמה עד ששאל באורים ותומים של אפוד הבר (לאפוקי מאו"ת של כה"ג שאין רשות אלא לצורך הכלל) ובלטו אותיות הכשר ועלי הבין שהצירוף הוא שכרה ואיתא בברכות לא שחנה אמרה לו אין לך רוה"ק בזה כי צ"ל כשרה אמנו שגם היא התפללה על בנים.

שמואל-א פרק א (יב) והיה פי הרבנה להתפלל לפני ידך ועלי שמר את פיה: (יג) ונחה היא מדברת על לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע ויחשבה עלי לשכורה: (יד) ויאמר אליה עלי עד מתי תשתפרין הסירי את יינה מעליך: (טו) ותען חנה ותאמר לא אדני אשה קשת רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואשפה את נפשי לפני ידך: (טז) אל תתן את אמתך לפני בת בלעל כי מרב שיחי וכעסי דברתי עד הנה: (יז) ויען עלי ויאמר לבי לשלום ואלהי ישך אל יתן את שלתך אשר שאלת מעמו: (יח) ותאמר תמצא שפתיך חן בעיניך ותלך האשה לדרךך ותאכל ופניך לא יהי לה עוד:

עוד טעם שתפלה בכח היא דייקא בלחש נ"ל עפ"י הג"ל שזה בחי' סוכה וסוכה היא אמא דמסככא על בניה כמבואר בכוונות ורבינו כתב זאת בתורה רסו, וסוד אמא דמסככה הוא כדי להגדיל את זר"ן וא"א שהנוקבא תגדל אלא ע"י זעיר אבל אז הם אחר באחור דלא שייך יחוד מחשש הקליפות לכן עולים לאמא שתשמור עליהם וייתחדו שם נמצא שבסוכה המלכות היא בקטנות וצריכה שמירה ותפלה בכח היא שהיא סוכה גם היא במצד שהמלכות בקטנות ומבואר בכוונת חזרת הש"ץ שבתפילת לחש אסור להרים קול מחשש הקליפות אבל בחזרה כבר אין חשש נמצא שבזמן קטנות כשיש חשש מהקליפות צריך להתפלל בלחש. עוד טעם עיין בהערה הבאה.

²⁵ כי תפלה רגילה היא לאוין זעיר אנפין כמבואר בסוגיית מה תצעק אלי בעתיקא תליא (תורה קצח). אבל זעיר הוא מדת משפט ואינו יכול לתת אלא מדה כנגד מידה לכל אחד כפי מעשיו לכן הרוצה לזכות ליותר ממה שמגיע לו צריך לעלות בתפילתו לארץ אנפין וכמבואר כל זה בתורה קה שם רחמים גדולים, אלא שזה בעצמו מעלה גדולה מי שזוכה שבתפלתו יגיע עד דאריך. ועיין לק"ה מנחה ו' אות נו שבעתיקה אין צעקה בקול אלא בחי' צעק ליבם אל ה' בחי' תפילה בלחש שתקנו חז"ל. כי שם סייג לחכמה שתיקה ושם צריך לצעוק בלחש מעומק הלב.

כתיב ויחשבה עלי לשיכורה משמע שכך נראה מי שמתפלל תפלה בכח וכנראה שאז לא היה מוכר סוג תפלה כזה ואפילו לצדיק הדור דאו, ועיין הגהות חת"ס בגליון ש"ע אור"ח סימן קב (על הטי"ו ס"ק ה) שלומד ממנה שתפלה ליד צדיק מועלת.

²⁶ ראש השנה דף טז/ב ויש אומרים אף שינוי מקום (זוכים על ידו זכנים) דכתיב ויאמר ה' אל אברם לך מארצך והדר ואעשך לגוי גדול ואיך יהוא זכותא דארץ ישראל הוא דאהניא ליה.

²⁷ סוף הפסוק הג"ל

וכו' [נט] נחלת גויים דהיינו ארץ ישראל. וכח הוזה הוא בחי' סוכה, כי הוא מתעורר ע"י תפלה זכה דהיינו **כל עצמותי תאמרנה**, שע"י נעשה המתפלל בחי' סוכה בחי' **בגידים ועצמות תסוכבני**. ועי"ז זוכה לשכינה מדברת מגורו בחי' **ואשים דברי בפיך** ועי"ז מתקיים זו המשך הפסוק **ובצל ידי כסיתוך** [ס] דהיינו הארת מקיפי צינה עילאה עליו זכחי' אמא מסככה על צינה בחיבוק לשמרים עד שיגדלו ויוכלו ללכת מהסוכה ללכת צנים כנ"ל/א"י.

בהמשך להנ"ל פסוקה לארץ ישראל עתה יצא רבו פסוק שהוא המשך פסוק הנ"ל צמיכה פרק ו' שמתאר את ריב ה' אם ישראל ובפסוק הבא מצואר טענת הקצ"ה עליהם ורבינו מצא כיצד רמוזו זו מה תקנתם דהיינו סוד סוכה שעל ידה זוכים לארץ ישראל

וזה בחי' (מיכה ו') **הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט**, זה הדין (כשדרו"ל מכות כד/ס"ב), בחי' **שמאלו תחת לראשי** [סג] כמצואר לעיל כזוהר פנחס ריד ומצואר צפע"ח פרק א' **וצעור הכוונות דרוש ג' ס"ו** שזחי' זו נעשית עד יום הכפורים, ונתפלה נראה שנעשה ע"י ההתלהבות להתפלל זכה שזיה שעשה משפט לכל המונע ומפריע לזה. **ואהבת חסד** [ס"ה], זה בחינות חסדים הפנימיים של אמא שמאירים ז' ימים שלפני סוכות (למרחק זנין המלכות) כמצואר צעור הכוונות דרוש ג' ס"ו. **והצנע לכת** [ס"ו], זה בחינות מקיפים של החסדים של אמא הם בחי' סוכה מאירים ז' ימי סוכות ע"י

ט עיין תורה מד

ס ישעיהו נא טז הנ"ל

סא צ"ע כנ"ל כי בכלליות סוכה היא אמא דמסככא וזה קודם שמוכנים ליחוד ולפ"ז סוכה סגולה להכנה לבנים אבל לעיל סוכה בחי' עיבור וכן בהתחלה סוכה בינה ששם נוצר הוולד לפ"ז הסוכה בעצמה בחי' עיבור.

סב מכות דף כד/א בא מיכה והעמידן על שלש דכתיב הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם (ה) אלהיך עשות משפט זה הדין אהבת חסד זה גמילות חסדים והצנע לכת זה הוצאת המת והכנסת כלה

סג שיר השירים ב' ו' ח' ג'

סד דהיינו צעור את הפסוק לומר שבו רמוז זנין המלכות מר"ה עד שמיני ערלת כמצואר בשער הכוונות - דרושי חג הסוכות דרוש ג ושמאלו תחת ראשי הן ימי הדין נלכת השנה ועש"ת

בענין הימים שבין יוה"כ לסוכות וגם כל ח' ימי החג בסדר נכון ובו נבאר בארוכה מתחילת יום ר"ה ויו"כ. ודע כי להיות כי ביום ר"ה נברא העולם לכן חוזר להיות ביום ר"ה שבכל שנה ושנה כענין מה שהיה ביום ר"ה שבו נברא העולם והוא כי חוזרין ז"ן לעמוד אב"א וצריכי' נסירה וחזרת פב"פ וחיבוק ונישוק וזווג וזה נמשך מר"ה עד ח' עצרת. וטעם אריכות זמן זה יתבאר לקמן בענין התפשטו' החסדי' מצד אימא בנוק' דו"א.

והנה מיום ראשון של ר"ה עד יוה"כ ננסרין כל י"ס של רחל נוק' דו"א מאחורוי ואז בעיה"כ נגמרה מלאכת נסירתה ונמצא שלא היתה ראוי' לזווג ולכן בכל אלו הימים שבין ר"ה לח' עצרת כל הזווגים כלם הם ישראל או יעקב עם לאה כאמור. והנה כל הימים שבין ר"ה ליוה"כ הם בחי' שמאלו תחת לראשי שהוא ענין חיבוק השמאל.

והענין הוא כי הנה ענין הנסיר' הוא ענין דחיית הדינים הקשים שיש באחוריים דדכורא וליתנם בנקב' ונשאר הוא חסד ונוק' כולה דין וכדי לבסם ולמתקן הדינין שבנוקב' הוא מחבק' בשמאלו כנודע כי אין הדינין מתבסמין אלא בשרשם. והנה שורש הדין של נוק' היא שמאלו דו"א ולכן מחבק האחוריים של הנקבה אשר שם ניתנו כל הדינין על ידי הנסירה ומחבקה בשמאלו ואז מתבסמים ונכנעים ונמתקים

וענין לקחת הנקב' עטרא דגבור' זו היא הנקב' בלשון חיבוק השמאל כי ע"י זה מתמתקין הדינים שלה כנז' באופן כי בזמן הדורמיטא או בא ענין חיבוק השמאל ואז הדינין שלה מתבסמין ואז הוא זמן הנסירה

ג' בחי' אלו נעשות יחד

כי ע"י הדורמיטא אין יניקה לנקב' ע"י הזכר ואז נפרדים מאחוריהם וננסרין ואז נכנסת עטרא דגבור' ובינ' דו"א בסוד מוחין אלי' וזהו חיבוק השמאל והבן כל זה היטב:

וביוה"כ כבר הי"ס שלה ננסרו מעיוה"כ ולכן בתחילת ליל יום זה עולה מדריגה אחר מדריגה אל אימא עילא' בסדר הה' תפלות כנ"ל ובחזרת מוסף או נגמר עליית' שם.

וענין עליית' שם הוא בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כו' כי שם היא מתקשטת בקישוטין ולוקחת הה"ג מן אימא עצמה שלא ע"י ז"א כמו עד עתה בר"ה

ובנעילה נעשה גם החותם של היסוד שבה שהוא הכלי שבו נתונין המ"נ שהם הה"ג שלקחה מאימא וכבר נתבאר לעיל כי החותם הזה איננו היסוד עצמו שבה:

ובימים שבין מוצאי יוה"כ עד ח' עצרת ולא עד בכלל הכל הוא ענין חיבוק הימין וכבר היא יכולה באלו הימים לעמוד עם ז"א פב"פ עמו ממש ולא עם יעקב לבדו אלא עם ז"א עצמו.

ס"ה המשך פסוק הנ"ל במיכה ו'

ס"ו שער הכוונות דרוש ג' הנ"ל וז"ל - ואמנם ענין המשכת החסדים דאימא בסוד א"פ הוא שלא ע"י מעשה אלא בכל יום ויום ממוצאי יוה"כ עד יום הא' של סוכות נגמרים לכנס בה והימים האלו בעצמם יש בהם שלימות הוזה דהיינו קד' ימים אלו מסוגלים להכנס האור והמשכת החסדים דו"א באור פנימי ואור מקיף שניהם נעשים ע"י מצות הלולב אלא שע"י נטילת לולב ועשיית הנענועים נכנס האור הפנימי

וע"י ההקפת המזבח עם הלולב נכנס אור המקיף. ואמנם צריך שתדע כי כל אלו החסדים כולם בכל בחינותיהם הם לצורך בנין גופה עצמה להעשות פרוצוף שלם

אבל מה שהוא לצורך בחי' הווגו של אינו נעשה אלא ביום הו"ר וביום ח' חג עצרת כמ"ש במקומו והרי נתבאר כל הבחי' דרך כלל: ס"ז המשך פסוק הנ"ל במיכה ו'

הסוכה (לכורך בנין המלכות) כמבואר בדרוש הנ"ל. דהיינו מקיפי הבינה הסוככת ומחזקת את בניה מתלבש בדפנות הסוכה הסובבים את היושב בה, וכמבואר בשער הכוונות דרוש ד' ששטים כהלכתן רומז לזרוע ואמה של יד והטפח לכף היד נמלא הדפנות רומז לזרוע הקב"ה המחזק את היושב בסוכה, כי דפנות הסוכה הם שתיים^{סח} כהלכתן לשון הליכה, שהם נצח והוד הרומזים לרגליו, ושלישית אפילו טפח (סוכה ו:)/ס"ט, שהוא בחינות יסוד נמלא שהדפנות רומזות לאופן שמאירה הבינה מוחין ליושב בה. כי הכלל שנלח הוד יסוד של משפיע נעשה חז"ד אלל המקבל, דהיינו שכח ההולכה נקרא רגליו וכח ההתקשרות נקרא יסוד, על ידם נעשה חכמה בינה ודעת אלל המקבל, נמלא שאמא עילאה שהיא הבינה שמאירה דרך נקבי הסכך, כלי ההשפעה שלה מתלבשים בדפנות ומאירים ליושב בסוכה מוחין, עד שבשמיני עזרת צמוסף זוכה לשכל כזה שכבר יכול להמליך את הקב"ה בשלימות ולהיות עימו בבחי' פנים צפנים, וזה בחינות **וְהִצַּנֵּעַ לְכַת** כי מקיפין הנ"ל דפנות הסוכה הנ"ל רמזו בשתי תיבות אלו, **וְהִצַּנֵּעַ** זה בחינות יסוד/י, כי נאמר זו מגלה טפח ומכסה טפח (נדריים ב:)/[ע"א] שהיא לך הנניעות שציוו חז"ל בזיווג. **וְלָכֵת** זה בחינות נצח והוד כי נלח והוד רומזין לרגליו שהן כלי ההליכה. **עם ה' אלקיך**, זה בחינות א"י, כי כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלקי (כתובות קי:)/ע"ב דהיינו שרק צא"י אפשר להיות עם ה' אלקיך/ע"ג כי תמיד עיני ה' חלקיך בה (דברים יא יב), ולארץ ישראל זוכה ע"י סוכה כנ"ל כי א"י נעשה **מבח מעשיו** כנ"ל שסוכה היא תפלה כח שמעורר בחי' כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים דהיינו ארץ ישראל:

ולעתיד לבוא שיתנסו או"ה

^{סח} מתרצו - שתיים

^{סט} ורק מדרבנן חייבו שיהיה טפח מרווח ולהניחו לבוד נמצא יש ד' טפחים מחיצה ממש והשאר להשלים בצורת הפתח כמבואר בש"ע או"ח סימן תרל סעיף ב'.

^ע וכן יסוד הבית מוצנע באדמה

^{ע"א} עי"ש שיטה מקובצת וריטב"א דקאי איסוד

^{ע"ב} בתקפא כתוב (כתובות קיא) ובתשכט תוקן

^{ע"ג} כי ארץ ישראל תמיד עיני ה' אלקיך בה

ע"י מצות סוכה (א')² כמבואר בגמ' ע"ז ג. שלעתיד לצוא הגויים יבקשו שכן עוה"ב (כי אז תמלא הארץ דעה ויתזכר שכל מה שעשו היה לטובה פל"ח/י) והקב"ה יענה להם מי שטרם בערב שנת יאכל בשנת ולצדק יסכים לנסותם במלוא קלה שהיא סוכה ללא שצארתו היום יוליא חמה מנרתיקה וכיון שילטעו מהחוס יבעטו צוכה וילאו. ואז יתזכר ההצלל העלום צין ישראל לשאר אומות³, ובעיקר הכוונה למדות הגויים שאכל כל אחד מישראל שיתזכר הרע שצמדותיהם ונסתלק הרע שהוא צחי' לשונות עכו"ס. והטוב שיתזכר יזכו לצחי' ימינו תחזקני דהיינו תיקון המלכות פה/י ע"י הסוכה אז נתקיים (צפניה ג') **אז אהפוך אל כל העמים ש' פ' ה' ברורה** דהיינו שפת אמת, תיקון המלכות פה, צחי' אשים דברי צפיד, צחי' שכינה מדברת מגרוננו. וזהו **שפה** ר"ת של **שכר פרי הבטן**, דהיינו בחי' סוכה כנ"ל כי מכה הסוכה שהיא צחי' תסוכיני צצטן אמי, זוכה לתיקון המלכות פה שפה צורה, שפת אמת :

גם אז נתהפך **ריב לשונות** ולא יהי' בחי' ריב השכינה עם הקב"ה כנ"ל שזה צחי' גלות, כי נתהפך מריב לריב ע"י הסוכה היא צחי' עוה"ב צחי' גאלולה דהיינו מליאות של לפניו ית', ויהיה שפה אחת שזה תולאה של **לעבדו שכם אחד** [י] דהיינו שכל המדות מתוקנות לעבוד רק את הש"י מכה הארת האמת שמאיר ממקיפי הצניעה, ואז יתגבר אמת, כמ"ש (משלי יב) **שפת אמת תכון לעד**, כי לשון הקדש היא התצטאות של מלת האמת, דהיינו אפי' עכו"ם יחזרו **לעבדו שכם אחד** יחזרו כולם להיות צצחי' כמו קודם דור הפלגה כמ"ס צראשית יא א' ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים⁴ :

וזה שאמר הקב"ה לקין (שהיה אז כלל הגויים) (בראשית ד')⁵ **אם תיטיב** מעשך דהיינו תחזור בתשובה תזכה⁶ **לשאת** ר"ת **שפת אמת תכון** דהיינו תיקון המלכות פה, לשון הקדש, צחי' גאלולה, היפך הריב נגלותא. **ואם לא תיטיב** את מעשך, אזי **לפתח חטאת רובץ**, ר"ת **רחל** למפרע בחזרת אנפין

^א ע"ז ג.

² עבודה זרה דף ג. – אמרו לפניו (הגויים) רבונו של עולם תנה לנו מראש ונעשנה. אמר להן הקדוש ברוך הוא שוטים שבעולם מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת מי שלא טרח בערב שבת, מהיכן יאכל בשבת? אלא אף על פי כן מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, לכו ועשו אותה. ומי מצית אמרת הכי? והא אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב "אשר אנכי מצוך היום" היום לעשותם ולא למחר לעשותם, היום לעשותם ולא היום ליטול שכר. אלא שאין הקדוש ברוך הוא בא בטרונא עם בריותיו. ואמאי קרי ליה מצוה קלה? משום דלית ביה חסרון כיס. מיד כל אחד [ואחד] נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו, והקדוש ברוך הוא מקדיר ולשון מקמין צניסו עליהם חמה (ומנקט צנס צנוס גזול, כמו) בתקופת תמוז וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא, שנאמר "ננתקה את מוסרותינו ונשליכה ממנו עבותינו". (שאלת הגמול) מקדיר, והא אמרת אין הקדוש ברוך הוא בא בטרונא עם בריותיו. (ומלל) משום דישאל נמי זימני [דף ג:] דמשבא להו תקופת תמוז עד חגא והוי להו צערא (ואעפ"כ לא נוהגים כמו הגויים). והאמר רבא מצטער פטור מן הסוכה. נהי דפטור, בעוטי מי מבעטי? מיד הקדוש ברוך הוא יושב ומשחק עליהן שנאמר יושב בשמים ישחק וגו'. אמר רבי יצחק אין שחוק לפני הקדוש ברוך הוא אלא אותו היום בלבד.

המהש"א מקשה אף יקבל שכן עוה"ב הרי כנר קבל שנים צעוה"ז ומתן שזה מה שרמז להם צמאות סוכה שהיה להם לקיים המצוות צעוה"ז שזומה לכותה ארע.

מדרש תנחומא שופטים פ"ט – אומר להם מצוה קלה אני נותן לכם אם אתם משמרים אותם אתן לכם שכר כישראל אמר להם לכו עשו סוכה הולכין ועושין סוכה כל א' וא' מהם והקב"ה מוציא חמה מנרתקה וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא.

³ עיין **פרפראות לחכמה** סוף תורה כא – אמר המחבר שמעתי מאבי ז"ל שפירש בזה מאמר רז"ל במס' עבודה זרה ב: שיאמרו העובדי כוכבים לעתיד לבוא רבונו של עולם הרבה שווקים תקנו וכו' הרבה כסף וזהב הרבינו וכלם לא עשינו אלא בשביל ישראל וכו', לכאורה קשה איך יעיו פניהם כל כך לומר שקר וכזב כזה בפני השם יתברך בעצמו שלא עשו הכל אלא בשביל ישראל? אבל לפי הנ"ל מיושב היטב, כי אדרבא דייקא אז על ידי שיתרבה הדעת כל כך, עד שגם הם ידעו ויבינו שהכל היה באמת רק לטובת וגדולת ישראל כנ"ל, ועל כן יהיה להם פתחון פה לומר כל זאת, והקדוש ברוך הוא יאמר להם אמת הדבר שהכל נעשה רק לטובת ישראל, אבל לא לזאת היתה כוונתכם, כי הכל עשיתם רק לצורך עצמיכם וכו' כמבואר שם:

⁴ עיין לעיל בפסוק מיכה ו' שקודם לחיבוק הסוכה קדם שמאלו תחת ראשי שהוא המתקת דיני המלכות שנעשה בד' ימים שקודם לטובות והוא בחי' עשות משפט דהיינו דין כמבואר במכות כד, ואולי אפ"ל שזה בחי' ניסיון הסוכה לגויים דהיינו משפט לברר מי ראוי ומי לא ורק המעט שראויים הם וכו' לימינו תחזקני של הסוכה.

⁵ כמבואר בכוונות דרוש ג' שהסוכה היא חסדים מקיפים של בינה לתקן את המלכות היושבת בה. ומלכות היא הדיבור באמונה שלימה תפלה בכח. כמבואר בתורה סב שתפלה בכח תלויה בשלימות האמונה.

⁶ סוף הפסוק הנ"ל בצפניה ג'

⁷ אע"פ שכבר עבדו ע"ז מדור אנוש, אבל עדיין לא היו תחת השרים, אלא תחת הקב"ה, כמו ישראל, והיה לשונם בחי' לשון קודש. מה שמלמד שהרע עדיין לא התגבר כל כך כמו אח"כ שלכל מידה רעה יש אומה ושר משלה. וצ"ע מסתמא אם מדובר לעתיד יהיה שפה אחת ממש כי יתבטל הרע לגמרי.

⁸ בראשית פרק ד (ו) ויאמר ידוד אל קין למה תרה לך ולמה נפלז פניך: (ז) הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תקיף בו:

ע"ש פרש"י שכתב כתרמומו פרושו ועיין תרגום שפרש שאם יתקן מעשיו בעוה"ז יזכה לעוה"ב ואם להפך להפך ע"ש לשון התרגום ירושלמי יותר מבואר. ולפי רבינו מבואר שאם תחזור בתשובה תזכה להיות בכלל הזוכים לסוכה דהיינו בחי' עוה"ב המצלת מריב לשונות דהיינו מהגלות.

⁹ עיין רמב"ן בראשית ד' ז' שני פרושים בשאת אחד את תתקן את השאת והשני את תשוב תזכה לשאת ע"ש.

דהיינו פגם המלכות שנקרלת רחל ולמפרע רומז לכשהיא בחי' אחור צאחור עם הש"י, בחי' ריב, שהוא ריב בגלותא דהיינו שהגלות בעצמה דהיינו ריחוק בחי' ריב, דמתגברין אומין דעלמא כשמתגברים המדות הרעות של ע' אומות, ולפונם הוא התצטאות מדותיהם הרעות בחי' ריב לשונות [יא], אשר פיהם דיבר שוא וכו' [יב] וימינם ימין שקר דהיינו פגם המלכות פה :

עתה יבאר כיצד כל הנ"ל הוא ציבור על דברי הקצ"ה למשה ואהרן מדוע נענשו שלא יכנסו לארץ, והוא הפסוק שבו פתח רבנו את התורה הזו

דברים לב (מט) עלה אל הר העברים הזה הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני ירחו וראה את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל לאחזה: (ג) ומת בהר אשר אתה עלה שמה והאסף אל עמיה כאשר מת אהרן אחיך בהר הזה ואסף אל עמיו: (נא) על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל במי מריבת קדש מדבר צן על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל: (גב) כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל:

וזה פי' מה שאמר הקצ"ה למשה רבנו שחטאם היה במי מריבת [יג], מי זה בחי' מי החסדים דהיינו שהקצ"ה רמז לו שע"י שפגם דליבור פגם צחמים דהיינו צמקיפין של צינה, בחי' סוכה שמאירים צסוכה, שמצלת מריב לשונות, כמ"ש תצפנם בסופה מריב לשונות כנ"ל :

קדש תרגומו רקם, לשון ריקם וצייר/י, בחי' צירי כנ"ל, שממנו יצירת הולך רואה לומר שהמקום שבו היה חטא מי מריבה, הוא מקום המסוגל להוליא מיס מסלע העליון שהוא צינה, כי במקום הזה היה הארת הצינה ביותר : וקדש היתה צמדבר צין, דהיינו צינה שבה שרש הדבורים, היכן שעדיין אפשר לצייר לטוב או ח"ו לרע, וזהו מדבר צין, לשון ציני הר הברזל, לשון תמרים (סוכה לב:) צגמ' שם מצואר שהם עצי תמרים שעלי לולציהם קארים, והרבה שאין ראשו של זה מגיע לעיקרו של זה שמעליו. ורבינו דורש שרמז לו צמילה ציני, לאותם תמרים, כדי לרמז לו לשון תמורה וחילוף לומר שצטעותם החליפו סוכת קודש צסוכת נארים, פי', כי הקב"ה צוה להם שידברו אל הסלע דהיינו שיראה כאילו מדברים אל הסלע הגשמי אבל צאמת דצבו לסלע עליון (שהוא בחי' צאר מרים) דהיינו תפלה צכה, שהיא בחי' סוכה קדושה כדי שילמדו ישראל ק"ו על שבר ועונש/י¹⁰ בפרש"י/י¹¹ דהיינו אם הסלע שאין לו שר שומע כ"ש ישראל שיש להם שר, והם משה ואהרן [פגמו] בהדיבור שצמקום לדבר אל הסלע צרחמים ותחנונים/י¹² צצחי' תפילה צכה שצכוחה להגיע עד לצ העליון בחי' צינה עילאה בחי' סוכה, הם תצעו צכה זכויותיהם את המים שזה בחי' הכאה צסלע בחי' לקיחה צכה וגרמו פגם צתפלה צכה פגם הסוכה וגרמו ח"ו התגברות של הריב לשונות, וגרמו התגברות ימין שקר כמ"ש אשר פיהם דיבר שוא וכו' דהיינו שציון שאין תפלה צכה, אין בחי' כח מעשיו הגיד לעמו, ועל כן מתגבר טענת השקר של הגויים, ליסטים אתם שצצפתם את הארץ. וזה פי' צין, לשון תמורה כנ"ל, שם החילוף עומאה תמורת קודש, תמורת צירי שצמקום לצייר ליבור קדוש צינו פגם הליבור, ולכן נעשה על ידם תמורת סוכה דקדושה, נעשה סוכה בקליפה ח"ו היפך התפלה צכה שהיא בחי' כח אחון דמעשה צראשית בחי' כח מעשיו ית', לכן לא נתעורר בחי' כח מעשיו הגיד לעמו שע"י מצטלים טענת השקר של הגויים ליסטים אתם וזוכים צארץ ישראל. ובשביל זה עונשם, כי מנגד תראה/י¹³ ושמה לא

תבוא [יב], כי א"י הוא מכח מעשיו כנ"ל :

¹ גם בדפוס י"ד ותולד - שהוא, ומתולד - שהיא

¹⁴ תהלים לא כא

¹⁵ תהלים קמד ח'

¹⁶ דברים לב נא

¹⁷ עיין רש"י על שמות (כו לו) - מעשה רקם - הצורות עשויות בו מעשה מחט כפרצוף של עבר זה כך פרצוף של עבר זה: רקם. שם האומן ולא שם האומנות ותרגומו עובד צייר ולא עובד ציור. מדת המסך כמדת הפרוכת י' אמות על י' אמות:

¹⁸ כנ"ל בתחילת התורה שבבינה שם ציור הולד לטב או ביש לשכר ועונש עי"ש

¹⁹ רש"י על במדבר (כ יב) - להקדישני - שאילו דברתם אל הסלע והוציא הייתי מקודש לעיני העדה ואומרים מה סלע זה שאינו מדבר ואינו שומע ואינו צריך לפרנסה מקיים דבורו של מקום קל וחומר אנו:

²⁰ הסוגרים הן תיקון לשון רבינו שתיקן מוהר"ת בתקפא

²¹ כמבואר בתורה כ' עי"ש שבמקום לבקש ברחמים ותחנונים מלב העליון ואילו בכח הזכויות להכניע הרע שבעדה משה רבנו טעה ותבע מים בזכות מעשיו שזה בחי' הכאה ולקיחה בכח בחי' דחיקת השעה.

²² צ"ע משמע שהריאה היא חלק מהעונש

²³ דברים לב נב המשך הנ"ל מדבר צין